

Σ. Κ. ΧΑΜΦΡΙΣ

ΕΝΑΣ ΤΟΠΟΣ ΠΟΥ ΛΕΓΟΤΑΝ
ΑΡΜΑΓΕΔΩΝ

Κωνσταντινούπολη 1453

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: A PLACE CALLED ARMAGEDDON

Από τις Εκδόσεις Orion, Λονδίνο 2012

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: Ένας τόπος που λεγόταν Αρμαγεδδών

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: C. C. Humphreys

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Βασιλική Κνήτου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κυριάκος Αθανασιάδης

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Θεodorής Πιτσιρίκος

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Α. & Φ. Δεληγιάννης Ο.Ε.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ηλιόπουλος Θ. – Ροδόπουλος Π. Ο.Ε.

© Chris Humphreys, 2011

First published by Orion Books Ltd., London.

© Φωτογραφιών εξωφύλλου:

CollaborationJS, Liz Coughlan/Arcangel Images, www.shutterstock.com

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2014

Πρώτη έκδοση: Ιανουάριος 2014, 3.000 αντίτυπα

ISBN 978-618-01-0493-6

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121

144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο: Μαυρομχάλη 1

106 79 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800

Telefax: 2102819550

www.psichogios.gr

e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head office: 121, Tatoiou Str.

144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore: 1, Mavromichali Str.

106 79 Athens, Greece

Tel.: 2102804800

Telefax: 2102819550

www.psichogios.gr

e-mail: info@psichogios.gr

Σ. Κ. ΧΑΜΦΡΙΣ

ΕΝΑΣ ΤΟΠΟΣ ΠΟΥ ΛΕΓΟΤΑΝ
ΑΡΜΑΓΕΔΩΝ
Κωνσταντινούπολη 1453

Μετάφραση: Βασιλική Κνήτου

Στον Άλαν Ίστιμαν

Και συνήγαγεν αυτούς εις τον τόπον
τον καλούμενον εβραϊστί Αρμαγεδδών.

Αποκάλυψη, 16:16

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Dramatis Personae</i>	15
<i>Προς τον αναγνώστη</i>	17
<i>Χάρτης των Τειχών της Πόλης</i>	19
<i>Χάρτης της Κωνσταντινούπολης</i>	20-21
Ένας τόπος που λεγόταν Αρμαγεδδών	23
<i>Ιστορικό σημείωμα</i>	641
<i>Σημείωμα του συγγραφέα</i>	644

DRAMATIS PERSONAE

Οι Έλληνες

Γρηγόριος Λάσκαρης («Ζόραν ο Ραγκουσάν» ή «Ρινότιμητος»)

Θέων Λάσκαρης

Σοφία Λάσκαρη

Θάκος Λάσκαρης

Μινέρβα Λάσκαρη

Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, αυτοκράτορας

Θεόφιλος Παλαιολόγος, εξάδελφος του αυτοκράτορα

Γεώργιος Σφραντζής, ιστορικός

Θεόδωρος Καρυσινός, αυτοκρατορικός τοξότης

Φλαντανελάς, καπετάνιος

Λουκάς Νοταράς, μέγας δούκας

Αθηνά, υπηρέτρια

Οι Τούρκοι

Λειλά, μάγισσα

Μεχμέτ «Φατίχ», σουλτάνος των Τούρκων

Χαμζά Μπέι, σύμβουλος του σουλτάνου

Αχμέτ, αγρότης

Αμπάλ, κόρη του Αχμέτ

Ζαγάνος Πασάς

Κανταρλί Χαλίλ, μέγας βεζίρης

Μπαλτάογλου Μπέης, ναύαρχος

Ρασίντ, βασιβουζούκος

Φαρούκ, μπουλουκμπασης

Αξιμσεντίν, μιάμης

Ισάκ Πασά

Καρατσά Πασά

Καρατσά Πασά

Οι Γενοβέζοι

Τζιοβάνι Τζουστινιάνι Λόνγκο, ο «Διοικητής», επικεφαλής της άμυνας (ή αλλιώς Ιουστινιάνης Λόγγος)

Έντζο ο Σικελός

Αμίρ ο Σύρος

Μπαστόνι, καπετάνιος

Μπαρτολομέο

Οι Ενετοί

Τζιρόλαμο Μινότο, βάλιος (ηγέτης) των Ενετών στην Πόλη

Κόκο, κυβερνήτης

Αδελφοί Μποτσιάρντι

Τρεβιζιάνο, κυβερνήτης

Άλλοι

Τζον Γκραντ (γνωστός και ως Γιοχάνες), μηχανικός

Φαράτ, η σύζυγος του Αχμέτ

Μουνίρ και Μουστάκ, τα παιδιά του Αχμέτ

Ισαάκ ο Αλχημιστής

Ούρμπαν (ή Ουρβανός), κατασκευαστής κανονιών από την Τρανσυλβανία

Αμπντούλ-Ματίν, σωματοφύλακας

Στάνκο, πειρατής από την πόλη Όμις της Κροατίας

Δον Φρανθίσκο ντε Τολέδο, στρατιώτης από την Καστίλη

Ιωάννης της Δάλματίας, σύμβουλος του αυτοκράτορα

Αρχιεπίσκοπος Λεονάρδος

Καρδινάλιος Ισίδωρος

Ράντου Ντράκουλα

Προς τον αναγνώστη

Η πτώση μιας πόλης σπανίως επέρχεται τόσο ξαφνα όσο εκείνη της Πομπηίας. Η τελική της συντριβή είναι το αποτέλεσμα μιας μακροχρόνιας διαδικασίας παρακμής, όπως ακριβώς συμβαίνει και με έναν γέροντα που, χαμένος, καταλήγει κάποια στιγμή να παραπαίει στην άκρη ενός γκρεμού.

Σε τέτοια κατάσταση βρίσκεται η Κωνσταντινούπολη το 1453.

Εννοημένη από τη γεωγραφική της θέση, έτσι καθώς ενώνει την Ευρώπη με την Ασία και τους πιο σημαντικούς εμπορικούς δρόμους της γης, η Κωνσταντινούπολη –και η Βυζαντινή Αυτοκρατορία– ήκμασε, ελέγχοντας για μια περίοδο τα δύο τρίτα του πολιτισμένου κόσμου.

Χίλια χρόνια πολέμων, όμως –εθνικών, εμφυλίων, θρησκευτικών–, απομύζησαν τις δυνάμεις της. Άλλοι χριστιανοί τη λεηλάτησαν. Οι μεγάλες δυνάμεις της Βενετίας και της Γένοβας τη μετέτρεψαν σε αποικία τους. Στα μέσα του 15ου αιώνα πια, τα εδάφη της αυτοκρατορίας έχουν περιοριστεί σχεδόν αποκλειστικά στην έκταση που καταλαμβάνει η εξασθλωμένη πόλη. Τώρα που ο αφανισμός της είναι πια προ των πυλών, οι ομόθρησκοι της Δύσης θα στείλουν βοήθεια, απαιτώντας σε αντάλλαγμα να πληρώσει ένα αδιανόητα υψηλό τίμημα – η πόλη θα πρέπει να εγκαταλείψει την Ορθοδοξία της και να ενταχθεί ως Καθολική πια στην επικράτεια του Πάπα.

Ενώ ο λαός εξεγείρεται, ο αυτοκράτορας δεν έχει άλλη επιλογή παρά να συμφωνήσει. Γιατί κατανοεί αυτό που εκείνοι δεν έχουν αποδεχτεί ακόμα.

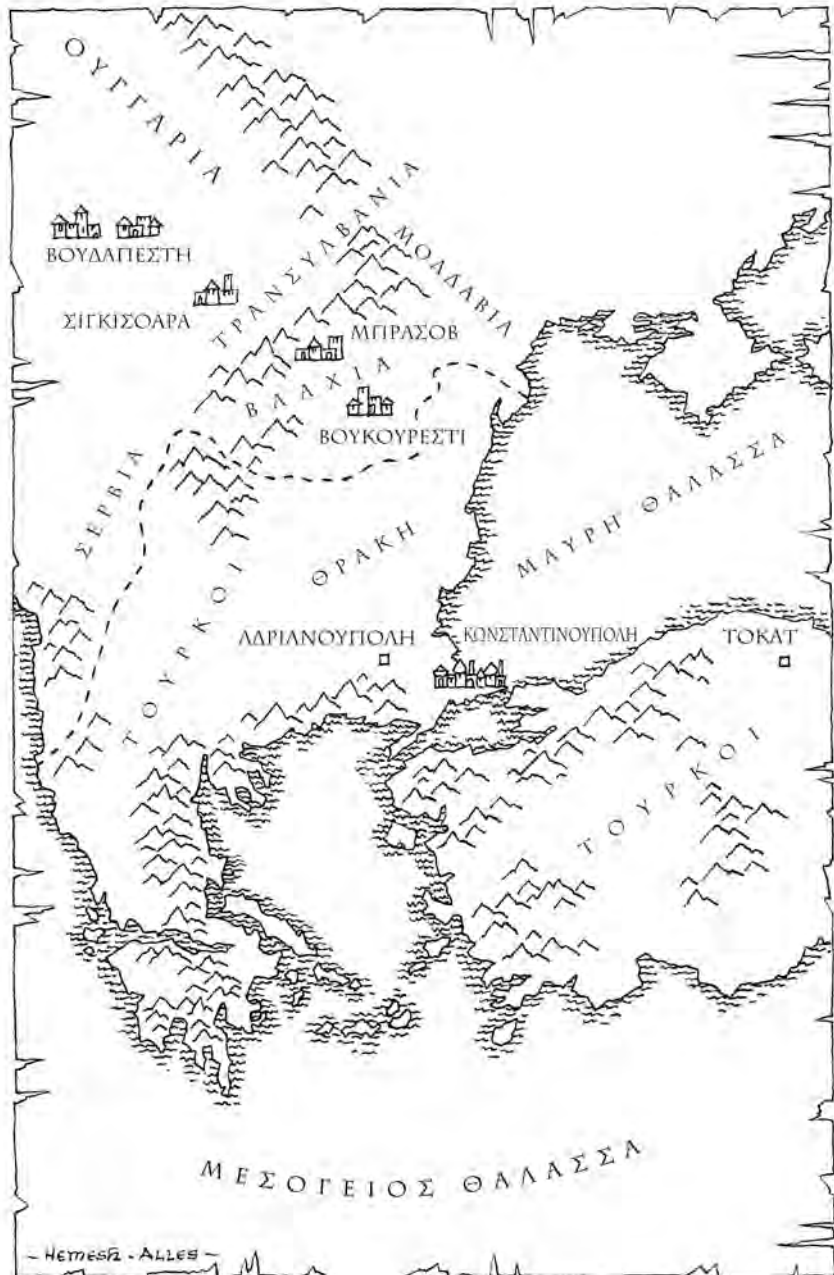
Το γεγονός πως έρχονται οι Τούρκοι.

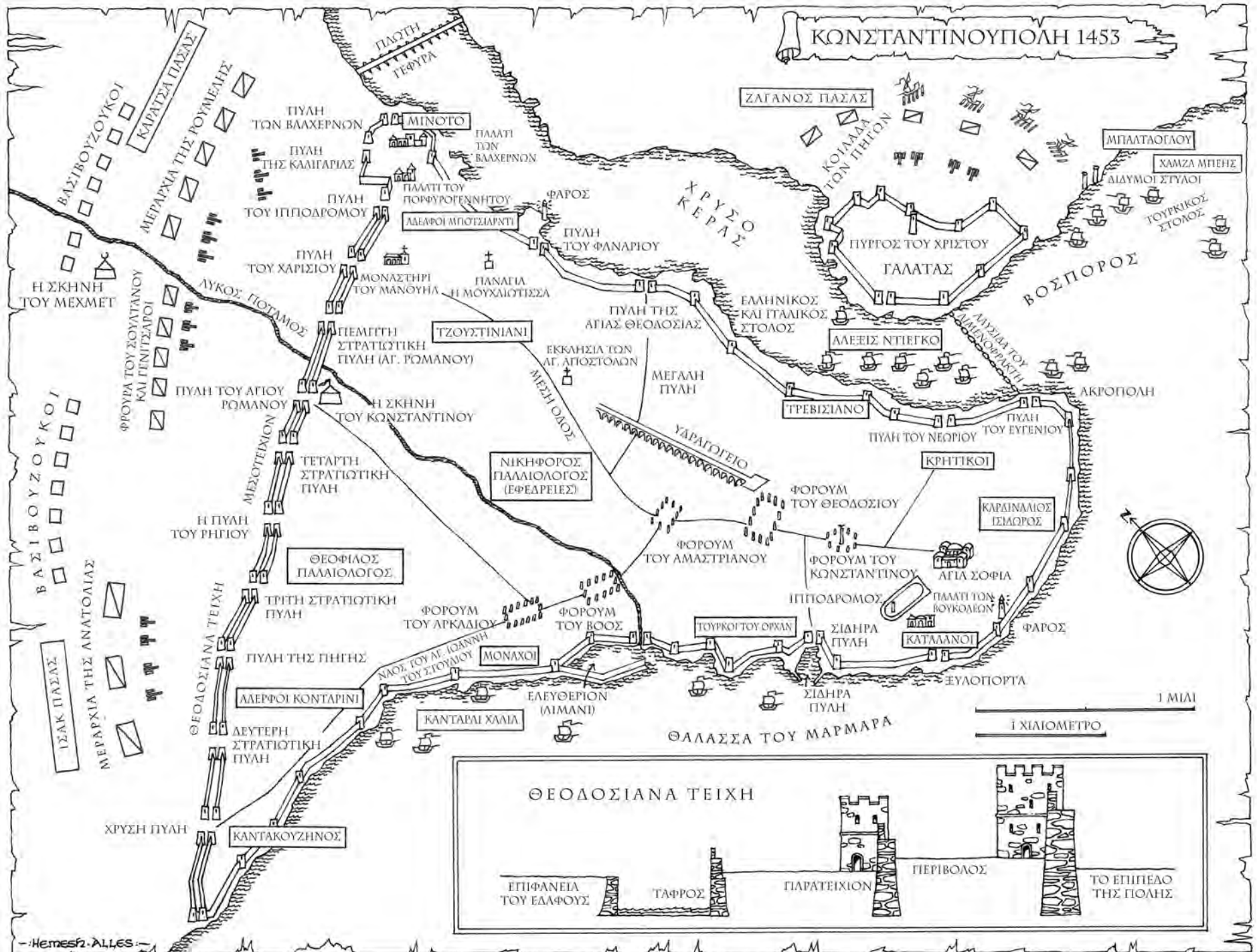
Ο Προφήτης είχε προβλέψει την πτώση της Κωνσταντινούπολης μετά από ιερό πόλεμο. Εντούτοις, επί οκτώ ολόκληρους αιώνες, οι δυνάμεις του Αλλάχ αναχαιτίζονταν πάνω στα απόρθητα τείχη της

πόλης. Ακόμα κι ο ίδιος ο Εγιούμπ –αυτός που κρατούσε το λάβαρο του Μωάμεθ– σκοτώθηκε ενώπιόν τους.

Κι έπειτα, ένας νεαρός άντρας σηκώνει στα χέρια του το λάβαρο. Αποφασισμένος να γίνει ο νέος Αλέξανδρος, ο νέος Καίσαρας, ο Μεχμέτ Φατίχ, σουλτάνος όλων των Τούρκων, είναι μόλις είκοσι ενός χρόνων.

Ναι: ο γέροντας παραπαίει στην άκρη του γκρεμού... και εύχεται να μην έχει απεμπολήσει μάταια την πίστη του. Προσεύχεται για ένα θαύμα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

6 Απριλίου 1453

ΕΛΛΗΝΕΣ, ΕΡΧΟΜΑΣΤΕ.

Σκαρφλώστε στον ψηλότερο πύργο των μεγαλόπρεπων τειχών σας. Σας κράτησαν ασφαλείς για χίλια ολόκληρα χρόνια. Άντεξαν σε όλες μας τις επιθέσεις. Μπροστά τους, εκεί όπου άλλοτε απλώνονταν τα χωράφια και οι αμπελώνες σας, τώρα υπάρχουν χαρακώματα και κανονιοστάσια. Άδεια, για την ώρα. Φαντάζεστε πως θα γεμίσουν με νέες καταδικασμένες στρατιές του Ισλάμ, σαν κι εκείνες που μαρτύρησαν χάνοντας τη ζωή τους σ' ετούτα τα χώματα;

Όχι. Γιατί ετούτη τη φορά είμαστε διαφορετικοί. Και είμαστε και περιοσότεροι. Πέρα απ' αυτό, όμως, είναι και κάτι άλλο. Έχουμε φέρει μαζί μας ένα αλλιώτικο όπλο.

Κλείστε τα μάτια σας. Θα μας ακούσετε προτού μας δείτε. Πάντα ερχόμαστε με φανφάρες και σαλπίσματα. Μας αρέσει ο θόρυβος. Αναρωτιέστε τι είναι αυτός ο βαθύς γδούπος που ξεκινάει απ' τα ριζά της κορυφογραμμής, διατρέχει τα χαρακώματά μας προσπερνώντας τα φαντάσματα των αμπελώνων σας και αναδύεται απ' την πέτρα γαργαλώντας σας τις πατούσες; Είναι ένα τύμπανο, ένα τύμπανο κος για την ακρίβεια, ακουμπισμένο σαν τεράστια κοιλιά πάνω στον τεράστιο άντρα που το κρούει. Να κι άλλος ένας. Όχι, όχι ένας μονάχα. Ούτε πενήντα. Παραπάνω. Ετούτοι έρχονται συνοδευόμενοι απ' το σκούξιμο της γκάιντας, της εφτάτονης *σεβρέ* – εφτά άντρες για κάθε τύμπανο.

Οι ορδές των *μεχτέρ** περνούν παρελαύνοντας την κορυφογραμμή, με τα ασημοστόλιστα όργανά τους να στραφαλιίζουν κάτω από το φως του ήλιου και τις χρυσοποίκιλτες φούντες τους να ταλαντεύο-

* Στρατιωτικές μπάντες των Οθωμανών. (Σ.τ.Μ.)

νται σε κάθε τους βήμα. Ανοιγοκλείνετε έκπληκτοι τα μάτια σας και απορείτε: είναι στ' αλήθεια χιλιάδες. Αμέτρητες χιλιάδες από δαύτους. Κι ετούτοι εδώ δε φέρουν καν όπλα.

Αυτοί με τα όπλα έρχονται ξοπίσω.

Πρώτα η μεραρχία της Ρούμελης.* Χρόνια πριν, τότε που ήσασταν ήδη πολύ αδύναμοι για να μας σταματήσετε, είχαμε παρακάμψει τα τείχη σας, κατακτώντας τα εδάφη που εκτεινόταν στον Βορρά. Οι κάτοικοί τους είναι τώρα στρατιώτες μας – Βλάχοι, Σέρβοι, Βούλγαροι, Αλβανοί. Τυφλώνεστε απ' το φως κι εύχεστε να μη βλέπατε καθόλου, ελπίζοντας πως ετούτη η θολούρα δεν κρύβει στ' αλήθεια – αν και ακριβώς αυτό κάνει – τις χιλιάδες των στρατιωτών που βρίσκονται εκεί, τους έφιππους άντρες και τους περισσότερους ακόμα πεζούς. Τους πολύ περισσότερους πεζούς που ακολουθούν.

Οι άντρες της Ρούμελης περνούν την κορυφογραμμή και στρίβουν προς τα βόρεια, κατά το Χρυσό Κέρας. Όταν οι πρώτοι φτάνουν στα νερά του, σταματούν, κάνουν μεταβολή και στέκονται σε ανάπαυση. Ο ένας λόχος μετά τον άλλο, περνούν την κορυφογραμμή – μιλιούνια στρατιώτες. Οι μπάντες των *μεχτέρ* παίζουν τις τελευταίες τους νότες, μια τελευταία τυμπανοκρουσία. Κι ύστερα, παντού σιωπή.

Για μια στιγμή μονάχα. Και μετά ακούγονται και πάλι τα τύμπανα, πιο δυνατά από πρώτα, και τρομπέτες, ακόμα περισσότερες τρομπέτες. Γιατί η μεραρχία της Ανατολίας είναι μεγαλύτερη. Απίστευτο, ε; Τόσοι και τόσοι άντρες να έχουν κατέβει ήδη απ' τη λοφοπλαγιά, και ξοπίσω τους να έρχονται κι άλλοι ακόμα. Ετούτοι κατευθύνονται προς την άλλη θάλασσα, στα νότια, προς τον Μαρμαρά – στρατιώτες απ' τα βάθη της Τουρκίας. Οι σπαχήδες, ιππότες σιδερόφρακτοι απ' τον λαϊμό ως τα γόνατα, με μεταλλικά κράνη, ελέγχουν τ' αλόγά τους σφίγγοντάς τα ανάμεσα στα σκέλη τους, σφυρίζοντάς τους προσταγές, έχοντας τα χέρια τους ελεύθερα για να μπορούν να κραδαίνουν τις τρομερές τους λόγγες και να σηκώνουν τα μεγάλα καμπυλωτά τους τόξα. Κάποτε πια περνούν κι αυτοί, και πίσω τους ακολουθούν οι *γιάγια*, οι χωρικοί-στρατιώτες, οπλισμένοι κι εκπαιδευμένοι από τους αφεντάδες τους, κραδαίνοντας τα δόρατά τους και τις μεγάλες τους ασπίδες.

* Ρούμελη ή Ρωμυλία αποκαλούσαν οι Οθωμανοί την περιοχή των Βαλκανίων. (Σ.τ.Μ.)

Όταν τελικά ο κύριος όγκος τους φτάνει στο νερό, στρέφονται προς τη μεριά σας, στοιχισμένοι σε δυο σειρές. Η μουσική παύει. Ένα θαλασσινό αεράκι κάνει τα λάβαρα να πλαταγίζουν. Τα άλογα τινάζουν τα κεφάλια τους και ρουθουνίζουν. Κανείς δε μιλάει. Κι όμως, υπάρχει ακόμα χώρος ανάμεσα στα δυο τεράστια τάγματα της Ρούμελης και της Ανατολίας. Κι αυτό το κενό σας κάνει να ανησυχείτε – γιατί ξέρετε πως σύντομα θα καλυφθεί.

Και, πράγματι, το καλύπτει μια ορδή πολεμιστών, πολυάριθμη όσο και οι δύο προηγούμενες. Ετούτοι δεν έρχονται με μουσικές. Έρχονται με αλαλαγμούς. Ξεχύνονται προς τα κάτω και τρέχουν να καταλάβουν τον χώρο ανάμεσα στα ένοπλα μέτωπα της Ανατολίας και της Ρούμελης. Δεν προχωρούν σε σχηματισμό. Ποτέ κανείς δεν τους έμαθε πώς να παρελαύνουν. Γιατί ετούτοι είναι οι βασιβουζούκοι, άτακτοι που στρατολογήθηκαν απ' την ύπαιθρο της αυτοκρατορίας και τις φτωχογειτονιές των πόλεων. Δεν είναι κανονικά οπλισμένοι, αν και πολλοί κρατούν ασπίδες κι ο καθένας τους κι από ένα σπαθί. Κάποιοι έχουν έρθει να πολεμήσουν για τον Θεό – κι όλοι τους για το χρυσάφι. Το δικό σας χρυσάφι, Έλληνες. Έχουν ακούσει πως η πόλη σας είναι καλυμμένη από δαύτο, κι ετούτες οι δεκάδες χιλιάδες άντρες θα ορμήσουν πάνω στα τείχη σας ξανά και ξανά προκειμένου να το αποκτήσουν. Κι όταν ένας λόχος τους θα σκοτώνεται – γιατί έτσι θα γίνει –, άλλος λόχος θα τον αντικαθιστά. Κι ύστερα άλλος πάλι. Κι ο κάθε λόχος θα σκοτώνει και μερικούς από σας. Μέχρι που θα έρθει η ώρα να χρησιμοποιήσουν τα σφαγιασμένα τους κορμιά σαν γέφυρες οι εκπαιδευμένοι και σωστά οπλισμένοι άντρες, προκειμένου να αποτελειώσουν όσους από σας θα 'χουν απομείνει.

Η ορδή τρέχει αλαλάζοντας κατά μήκος των παρατεταγμένων στρατιωτών των άλλων ταγμάτων. Και δεν έχει τελειωμό. Όταν κάποια στιγμή συγκεντρώνονται όλοι, ακόμα κι ετούτοι οι άντρες μένουν σιωπηλοί. Σωπαίνουν για τόσην ώρα που φαντάζει αιώνας. Και το κενό είναι ακόμα εκεί, και τώρα πια σχεδόν λαχταράτε να καλυφθεί. Λαχταράτε να πάψει πια κι ετούτη η σιωπή, που είναι πιο τρομακτική απ' τις κραυγές που προηγήθηκαν. Λαχταράτε να 'ρθει ένα τέλος.

Και τότε έρχονται. Δίχως τύμπανα. Δίχως πίπιζες. Όσο πιο σιωπηλό μπορεί να είναι ένα τέτοιο πλήθος πεζών αντρών.

Τους έχετε ακουστά αυτούς τους πολεμιστές. Αγόρια παρμένα

απ' τους χριστιανούς κι εκπαιδευμένα απ' την παιδική τους ηλικία στα όπλα και στη λατρεία του Αλλάχ, τώρα τον δοξάζουν. Αφουσιωμένοι στο τάγμα τους, στους συντρόφους τους, στον σουλτάνο τους. Παρελαύνουν παρατεταγμένοι σε όρτας, εκατό άντρες σε κάθε λόχο: έφτασαν οι γενίτσαροι.

Έχετε ακουστά τις ιστορίες που λέγονται γι' αυτούς, για την αφρόκρεμα των πολεμιστών μας που έχουν συντρίψει ξανά και ξανά τους στρατούς της Χριστιανοσύνης. Για να θυμηθούμε μόνο τα πιο πρόσφατα γεγονότα, στο Κοσσυφοπέδιο και στη Βάρνα. Καθώς κατηφορίζουν περήφανοι τον λόφο, με τα ψηλά άσπρα τσόχινα φέσια τους, τις χάλκινες ασπίδες, τα ξεθηκαρωμένα γιαταγάνια, οι θώρακές τους φαντάζουν εκτυφλωτικοί κάτω απ' το λαμπρό ηλιόφως.

Στρέφονται έτσι που να σας έχουν αντίκρυ τους κι ενώνονται με το συνολικό σώμα του στρατού μας, που ανοίγεται σε μια συνεχή γραμμή απ' τη μια στραφταλιστή θάλασσα ως την άλλη. Απλώνεται και πάλι σιωπή. Όχι όμως για πολύ ετούτη τη φορά. Περιμένουν, όπως κι εσείς. Περιμένουν εκείνον.

Κι ύστερα έρχεται. Ακόμα κι ανάμεσα σ' ένα τόσο μεγάλο πλήθος, εύκολα ξεχωρίζει κανείς τον ψηλό, νεαρό άντρα, καβάλα στο πελώριο άσπρο άτι του. Κι αν ακόμα δεν τον έχετε αναγνωρίσει, θα σας βοηθήσουν αυτά που τον συνοδεύουν. Δυο λάβαρα. Στο ένα κοντάρι ανεμίζει μια σημαία τόσο παλιά, που το πράσινό της χρώμα έχει μαυρίσει απ' τα χρόνια. Σας φαίνεται σαν ένα κουρελιασμένο κομμάτι ύφασμα και τίποτε άλλο.

Είναι το λάβαρο που προπορευόταν του ίδιου του Προφήτη – δοξασιμένο το όνομά Του. Και το καταλαβαίνετε, γιατί, με το που εμφανίζεται, ένας βρυχηθμός διατρέχει τις γραμμές των στρατιωτών. Ύστερα στήνεται και το δεύτερο λάβαρο, κι ο ήχος της κραυγής ανακατεύεται με το καμπάνισμα από χιλιάδες μικρά κουδουνάκια. Η αύρα κάνει τις ουρές των αλόγων που κρέμονται από την κορυφή του να κυματίζουν.

Εννιά ουρές αλόγων, όπως ταιριάζει στο λάβαρο ενός σουλτάνου.

Ο Μωάμεθ. Ο βασιλεύς των βασιλέων επί της γης. Άρχοντας πιστών και απίστων. Αυτοκράτορας της Ανατολής και της Δύσης. Σουλτάνος των Ρουμ. Οι τίτλοι του είναι πολλοί, μα εκείνος λαχταράει έναν ακόμα. Θέλει να γίνει ο «Φατίχ».

Ο Πορθητής.

Στρέφεται κι αναμετρά με το βλέμμα όλους αυτούς που συγκέντρωσε σ' ετούτο το μέρος, προκειμένου να γίνει το θέλημα το δικό του και του Θεού. Ύστερα, τα μάτια του στρέφονται προς το μέρος σας. Προς τον πύργο όπου στέκεστε. Υψώνει το ένα του χέρι και μετά το αφήνει πάλι να πέσει. Οι γενίτσαροι παραμερίζουν αποκαλύπτοντας αυτό που κοντεύατε να ξεχάσετε – εκείνο το τετράγωνο της σκαμμένης γης ακριβώς απέναντί σας, στη μισή απόσταση απ' όση διατρέχει ένα βέλος. Την τελευταία φορά που κοιτάζατε προς τα κει, ήταν άδειο ακόμα. Κι ύστερα απέσπασαν την προσοχή σας οι αμέτρητοι πολεμιστές που κατέφθαναν. Τώρα, όμως, είναι γεμάτο.

Θυμάστε που σας είπα ότι φέρνουμε μαζί μας κάτι διαφορετικό; Όχι μόνο ετούτο τον τεράστιο στρατό, αλλά και κάτι άλλο, καινούργιο; Ε, να το λοιπόν.

Ένα κανόνι. Όχι, όχι κανόνι. Αποκαλώντας το έτσι, είναι σαν να λέει κανείς πως ο Παράδεισος είναι ένας «τόπος». Ετούτο το κανόνι είναι τερατώδες. Κι όπως του ταιριάζει, έχει και το όνομα ενός τέρατος. Το λένε «Βασιλίσκο». Είναι το μεγαλύτερο όπλο που φτιάχτηκε ποτέ. Πέντε ψηλοί γενίτσαροι χωράνε να ξαπλώσουν κατά μήκος του. Κι ο πιο μεγαλόσωμος απ' αυτούς δε φτάνει ν' αγκαλιάσει με τα χέρια του την μπρούντζινη του κάννη.

Πάρτε μιαν ανάσα, Έλληνες. Έχετε ακόμα καιρό. Θα πάρει μέρες ώσπου να ετοιμαστεί το κανόνι και να ρίξει την ίσα με ένα κρασοβάρελο μπάλα του. Απ' τη στιγμή που θα ξεκινήσει, όμως, θα συνεχίσει να ρίχνει μέχρι... μέχρι τούτος εκεί ο πύργος όπου στέκεστε τώρα να γίνει συντρίμια.

Κι όταν συμβεί αυτό, θα έρθω εγώ.

Γιατί εγώ είμαι ο Τούρκος. Έρχομαι με τα γυμνά πόδια του αγρότη, με τα γερά άρβυλα του οπλισμένου Ανατολίτη. Με την παράφορη ορμή του *σερντενγκέστι* που αψηφά τον θάνατο και με τη μετρομένη περπατησιά του γενίτσαρου που ξέρει εκατοντάδες τρόπους να τον αντιμετωπίσει. Κραδαίνω το γιαταγάνι, το δρεπάνι και το δόρυ μου, τα δάχτυλά μου τραβούν τη χορδή, πατούν τη σκανδάλη, κρατώ το αναμμένο σπίρτο που θα βάλει φωτιά στην κοιλιά του τέρατος κάνοντάς το να φτύσει θάνατο.

Είμαι ο Τούρκος. Ένας από τους εκατοντάδες χιλιάδες. Κι είμαι εδώ για να πάρω την πόλη σας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Άλφα

Η προφητεία

*Αδριανούπολη, πρωτεύουσα
της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας
Απρίλιος του 1452 – ένα χρόνο νωρίτερα*

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΕ ΔΙΕΦΕΡΕ και πολύ απ' όλα τ' άλλα που έβλεπαν προς το ποτάμι. Ήταν η κατοικία ενός εμπόρου, κι ο μπροστινός του τοίχος είχε δυο μεγάλα τετράγωνα ανοίγματα, στα δεξιά και στ' αριστερά μιας δρύινης πόρτας. Τα παράθυρα είχαν κάγκελα για να κρατούν μακριά τους επίδοξους εισβολείς, επιτρέποντας συγχρόνως στη δροσερή αύρα να μπαίνει στο εσωτερικό, απαλύνοντας κάπως την καλοκαιρινή ζέση.

Τώρα, όμως, ήταν ακόμα αρχές του Απριλίου, τα παράθυρα έμεναν σφαλιστά, κι ο Χαμιζά έτρεμε σύγκορμος. Αν και στην πραγματικότητα δεν ήταν το κρύο που τον έκανε να ανατριχιάζει. Ήταν η σκοτεινή, προχωρημένη νύχτα. Ο λόγος που είχαν πάει εκεί. Και, πάνω απ' όλα, ήταν εκείνο το σπίτι.

«Ετούτο είναι το μέρος, αφ...» έκανε να πει, αλλά έκοψε τη φράση του στη μέση.

Παρόλο που οι δυο άντρες ήταν ολοφάνερα μονάχοι, δεν έπρεπε να απευθύνονται με τους τίτλους τους ο ένας στον άλλο. Ο νεαρός του σύντροφος ήθελε να τον αποκαλούν «Ερόλ», διαλέγοντας ένα όνομα που φανέρωνε θάρρος και δύναμη. Ο Χαμιζά είχε συμβιβαστεί με το «Μαργκρούμπ». Ήξερε πως σήμαινε «επιθυμητός». Ο νεαρός άντρας είχε επιμείνει στο συγκεκριμένο όνομα, χαμογελώντας, γιατί στην πραγματικότητα ο Χαμιζά κάθε άλλο παρά επιθυμητός του φαινόταν. Ανεπιθύμητος αλλά χρήσιμος. Γι' αυτό άλλωστε είχε επιμείνει να τον συνοδέψει μόνο ο Χαμιζά στις διαβόητες αποβάθρες της Αδριανούπολης, όπου οι έμποροι έχτιζαν τα σπίτια τους

σαν οχυρά και οι λογικοί άνθρωποι ταξίδευαν σε μεγάλες, καλά οπλισμένες ομάδες. Δεν τον είχε φέρει εκεί εξαιτίας των ικανοτήτων του ως σωματοφύλακα, αν και ήταν αρκετά επιδέξιος με το μαχαίρι που έκρυβε κάτω απ' τα ρούχα του. Εκείνο που περισσότερο χρειαζόταν ο νεαρός άντρας ήταν το μυαλό του.

«Έλα», του είχε πει. «Ο Αλλάχ θα μας προστατεύει. *Ινσαλάχ*».

Τώρα, που είχαν φτάσει πια στον προορισμό τους, αποκρίθηκε στην απορία του Χαμιζά μ' ένα νεύμα. Εκείνος σήκωσε το φανάρι που κρατούσε, άνοιξε το πορτάκι του και το κράτησε ψηλά. Ο σύντροφός του, όρθιος πλάι στην πόρτα, κοιτούσε όλο περιέργεια.

«Ναι», είπε ο νεαρός, «αυτό είναι το σωστό μέρος. Βλέπεις;»

Ο Χαμιζά κοίταξε καλύτερα. Εκεί μπροστά του, καρφωμένος στην κάσα της πόρτας, ήταν ένας μικρός ξύλινος κύλινδρος, μικρότερος κι απ' το μικρό του δάχτυλο. Ήξερε τι ακριβώς ήταν, τι περιείχε. Χαμήλωσε το φανάρι κι έκλεισε το πορτάκι του, έτσι που βρέθηκαν πάλλυλιγμένοι στο σκοτάδι και στην ομίχλη του ποταμού.

«Δε μου είχες πει πως ήταν Εβραία».

Δεν μπορούσε να δει το χαμόγελο που ζωγραφίστηκε στο πρόσωπο του συντρόφου του, αλλά θαρρείς και το άκουγε, καθώς εκείνος του απαντούσε:

«Μα αυτές είναι πάντα οι καλύτερες. Χτύπα!»

Μόλις που είχε προλάβει να χτυπήσει για δεύτερη φορά με τους κόμπους των δαχτύλων του, όταν ένα μικρό πορτάκι άνοιξε στο φύλλο της δρύινης πόρτας. Κάποιος τους κοίταξε, ύστερα έκλεισε το πορτάκι και τράβηξε την αμπάρα της μεγάλης πόρτας. Τους υποδέχτηκε ο ίδιος αυτός άνθρωπος, που έμεινε κρυμμένος στα σκοτάδια πίσω απ' την πόρτα.

«Ευθεία μπροστά... φίλοι μου», τους πρόσταξε μια απαλή αντρική φωνή, κι εκείνοι υπάκουσαν, προχωρώντας στην ξέσκεπη εσωτερική αυλή που ανοιγόταν μπροστά τους, τυφλωμένοι έξαφνα απ' το φως, καθώς δεξιά κι αριστερά τους έκαιγαν ξύλινοι πυρσοί, που σκόρπιζαν τη θερμότητά τους φωταύγεια σ' έναν κήπο αποτελούμενο από τέσσερα χωμάτινα παρτέρια διατεταγμένα γύρω από ένα σιντριβάνι.

Ο νεότερος άντρας στάθηκε κι άφησε να του ξεφύγει ένας ελαφρύς αναστεναγμός. Ο Χαμιζά ήξερε πως ένα από τα μεγαλύτερα πάθη του συντρόφου του ήταν η καλλιέργεια φυτών και λουλουδιών·

ότι η τέχνη που ασκούσε προσμένοντας τη Συντέλεια του Κόσμου –γιατί όλοι πρέπει να ασκούν κάποια– ήταν η κηπουρική.

«Βλέπεις τώρα για τι θαύμα σου έλεγα... Μαργκρούμπ», είπε σχεδόν ψιθυριστά. «Όταν είχα έρθει εδώ το καλοκαίρι, μου είχε πει πως ετούτο ήταν δικό της έργο – και κοίτα! Κατάφερε να κρατήσει ζωντανά κατά τη διάρκεια του χειμώνα φυτά που λογικά δεν επιβιώνουν εδώ πέρα. Μπορείς να τα οσφρανθείς;» Έσκυψε παίρνοντας μια βαθιά ανάσα. «Θα πρέπει να ρωτήσω την Εβραία σχετικά μ' αυτό το θέμα».

Ο Χαμζά ήξερε πως δε θα το έκανε. Ο νεαρός άντρας είχε πράγματι έρθει για να κάνει κάποιες ερωτήσεις. Δεν αφορούσαν, όμως, την καλλιέργεια των φυτών.

Ο άντρας που τους είχε υποδεχτεί δε φαινόταν πια πουθενά. Τότε άνοιξε μια άλλη, εσωτερική θύρα, ένα παραλληλόγραμμο κοκκινωπού φωτός που χύθηκε ένα γύρο. Πήγαν ως εκεί και μπήκαν μέσα, τη στιγμή που μια άλλη πόρτα κάπου στο βάθος έκλεινε απαλά. Μία και μόνη λάμπα φώτιζε τον χώρο, με τη φλόγα της να τρεμοπαίζει πίσω απ' το κοκκινωπό γυαλί. Το δωμάτιο χωριζόταν στα δυο από ένα παραβάν, ψηλό ως το ταβάνι σχεδόν, πλεγμένο από σκουρόχρωμα καλάμια, αραιά τόσο που να χωρά να περάσει ανάμεσά τους ένα δάχτυλο. Πίσω του ακουγόταν ο ήχος του ξύλου που έτριζε καθώς καιγόταν σε μια πηλίνη σόμπα. Σ' αυτήν οφειλόταν η ζέστη του δωματίου – ίσως και κάποιες απ' τις μυρωδιές που το πλημμύριζαν. Ορισμένες ήταν ευχάριστες: ο Χαμζά διέκρινε το άρωμα του σανταλόξυλου και της σμόρνας. Κάποιες άλλες πάλι δεν ήταν: μία απ' αυτές ήταν γλυκερή κι αρρωστιάρική συγχρόνως και του έφερνε έναν πόνο ψηλά στον λαιμό· μια άλλη θύμιζε θειάφι, μια οσμή σαπίλας που το λιβάνι δεν κατάφερε να κρύψει, τονίζοντάς τη μάλλον ακόμα περισσότερο. Ο Χαμζά είχε οσφρανθεί ξανά παρόμοια μυρωδιά και παλιότερα, στα σπίτια κάποιων φίλων του που πειραματιζόνταν με τα μέταλλα και τα άσπαστα πνεύματα. Τον έκανε να συνοφρυωθεί. Η μαγεία ήταν μια τέχνη που κατά κανόνα διέφερε πολύ από την αλχημεία.

Έβγαλαν τα παπούτσια τους και κάθισαν σταυροπόδι. Τα μαξιλάρια και τα σμυρνώτικα κιλίμια που ήταν απλωμένα ανάμεσά τους ήταν εξαιρετικής ποιότητας, με περίπλοκα σχέδια. Ο έμπορος –και αλχημιστής ίσως– που έμενε σ' εκείνο το σπίτι σίγουρα δεν ήταν φτωχός.

Περίμεναν σιωπηλοί. Ο σύντροφός του, όμως, δεν μπορούσε ποτέ να μείνει σιωπηλός για πολλή ώρα. Ήταν τόσα αυτά που έπρεπε να σχεδιαστούν, τόσες οι λεπτομέρειες που έμεναν να ξεκαθαριστούν, αν ήθελε στ' αλήθεια να εκπληρώσει τη μοίρα του – μια μοίρα που ήλπιζε πως θα επιβεβαιωνόταν εκεί, αυτήν τη νύχτα.

Μίλησαν για διάφορα, όπως πάντα. Ένα όμως θέμα τού είχε κερφωθεί στον νου όλη μέρα και τώρα επέστρεφε ξανά σ' αυτό.

«Τι σου λένε οι κατάσκοποί σου;» ρώτησε με φωνή χαμηλή αλλά γεμάτη ενθουσιασμό. «Ανακάλυψαν και πάλι οι εχθροί μου την “Ελληνική Φωτιά” τους ή όχι;»

Συνήθως ήταν προτιμότερο να καθησυχάζει τον νεαρό άντρα. Ο εφησυχασμός, όμως, δεν έπρεπε να φέρει και κάποια μεγάλη απογοήτευση αργότερα.

«Απ' ό,τι μου λένε, όχι ακόμα. Πειραματίζονται, αλλά φαίνεται πως έχουν χάσει τη συνταγή».

«Μια μυστική συνταγή... που κάποιος ψιθύρισε στο αυτί του ιδρυτή της πόλης, αν δεν κάνω λάθος;»

«Έτσι λέγεται».

«Άρα είμαστε ασφαλείς – σωστά;» Ρίγησε σύγκορμος. «Πολλοί απ' τους προγόνους μου πέθαναν μέσα στις φλόγες μπροστά από κείνα τα καταραμένα τείχη».

«Ελπίζω πως είμαστε, μεγ... Ερρόλ. Φοβάμαι, όμως».

«Τι πράγμα;»

Ο Χαμιζά ανασήκωσε τους ώμους.

«Σήμερα μόλις, ένας απ' τους κατασκόπους μού ανέφερε φήμες. Για κάποιον επιστήμονα, που έχει κι αυτός ακούσει τον συγκεκριμένο ψίθυρο. Οι Έλληνες ψάχνουν παντού να τον βρουν. Λένε πως είναι Γερμανός – κάποιος Γιοχάνες Γκραντ».

«Γιοχάνες Γκραντ». Τα φωνήεντα ακούγονταν παράξενα στη γλώσσα τους, τα οσμανλίδικα. «Τον ψάχνουμε, όμως, κι εμείς, φαντάζομαι».

«Φυσικά».

«Εντάξει τότε». Ο νεαρός άντρας τέντωσε τα πόδια του. «Φροντίστε να τον βρείτε».

«Έχει ήδη βρεθεί. Τον κρατάνε οι πειρατές του Ομίς».

«Του Ομίς; Αυτοί οι καρραβοπόντικες; Πίστευα πως οι Ενετοί είχαν κάψει τη φωλιά τους και τους είχαν σκορπίσει».

«Κι έτσι έκαναν. Εξακολουθούν, όμως, να κλέβουν όποτε μπορούν. Να απάγουν. Μια συμμορία κρατάει τον Γερμανό σε κάποιονησί της Αδριατικής. Στο Κορκούλα, θαρρώ».

«Κι αν χρησιμοποιούσαμε την ίδια τους τη φωτιά εναντίον τους;» Ακούστηκε ένα σφύριγμα. «Εξαγοράστε τον, όπως κάναμε και με εκείνον τον... οπλοποιό, τον Ούγγρο – πώς τον λένε; Αυτόν που μας φτιάχνει το μεγάλο μας όπλο;»

«Ούρμπαν, αφέντη μου». Ο Χαμιζά δαγκώθηκε που του ξέφυγε ο τίτλος, ο άλλος όμως δε φάνηκε να ταράζεται. «Απ' ό,τι θυμάμαι, όμως, η τελευταία σας προस्ताγή ήταν να αμείβουμε με ασάλι κι όχι με χρυσό όποιον σκοπεύει να βοηθήσει τους Έλληνες».

«Αλήθεια; Μάλλον θα είχα κακή διάθεση όταν έδωσα το συγκεκριμένο πρόσταγμα. Κι όμως...» Ο άντρας έβλεπε για λίγο το κόκκινο γένι του. «Τέλος πάντων, ίσως και να 'ναι καλύτερα έτσι. Αν πεθάνει, θα είμαι σίγουρος για δαύτον. Όσο ζει, θα αποτελεί πάντα απειλή».

Ο Χαμιζά ήξερε πως η λογική του νεαρού άντρα τον οδηγούσε κατά κανόνα σε τέτοιου είδους συμπεράσματα. Όταν είχε πεθάνει ο πατέρας του, την περασμένη χρονιά, πάλι στο ίδιο συμπέρασμα είχε καταλήξει – που στην προκειμένη περίπτωση αφορούσε τη ζωή του μικρού του ετεροθαλούς αδερφού, τον οποίο πρόσταξε να πνίξουν σε μια μπανιέρα, όσην ώρα εκείνος κρατούσε απασχολημένη τη μάνα του αγοριού, κερνώντας τη σερμπέτια στο σαράι του. Μετά αρνήθηκε πως ήταν αυτός που είχε δώσει τέτοια διαταγή, εκτέλεσε τον δολοφόνο και πέρασε μέρες ολόκληρες χύνοντας δάκρυα πικρά. Τα βράδια, όμως, κοιμόταν πιο ξέγνοιαστος.

Ο Χαμιζά ανατρίχιασε, κι αυτή τη φορά σίγουρα δεν ήταν απ' το κρύο. Είχε διατελέσει οινοχόος του πατέρα του συγκεκριμένου άντρα. Ενίοτε και εραστής του – αν και όχι τα τελευταία χρόνια, κατά τα οποία ο Μουράτ έδειχνε πιο ερωτευμένος με το περιεχόμενο του ποτηριού, παρά μ' εκείνον που του το σέρβιρε. Όπως και να 'χε, ο Χαμιζά σχετιζόταν με το παλαιό καθεστώς. Και, προκειμένου να τα βγάλει πέρα υπό το νέο καθεστώς, να διατηρήσει την εύνοια που φαινόταν να έχει κερδίσει, ήξερε πως ήταν αναγκασμένος να υπακούει – και να διώχνει απ' τον νου του, αναριγώντας, κάθε αμφιβολία.

Ετοιμαζόταν να μιλήσει, να διαβεβαιώσει τον νεαρό... όταν άκουσε την εσωτερική πόρτα να ανοίγει και ύστερα να κλείνει ξανά. Κά-

ποιος είχε μπει στο δωμάτιο. Άκουσαν το συγκεκριμένο πρόσωπο να βολεύεται στα μαξιλάρια πίσω από το παραβάν.

«Ήρθες;» ψιθύρισε ο νεαρός άντρας, σκύβοντας ελαφρά μπροστά.

Καθόταν εκεί όλη εκείνη την ώρα. Ήταν χρήσιμο να περνά απαρατήρητη και να ακούει αυτούς που πίστευαν ότι κανείς δεν τους άκουγε. Παρόλο που η Λεϊλά εμπιστευόταν τις δυνάμεις της, κάποιες φορές δυσκολευόταν να σχηματίσει μια ξεκάθαρη εικόνα μέσα απ' όλα της τα οράματα. Γνωρίζοντας τις επιθυμίες και τους φόβους του πελάτη της, μπορούσε να επικεντρώνει καλύτερα την προσοχή της στα συγκεκριμένα θέματα. Να προειδοποιεί. Να παρασύρει. Να... προφητεύει. Πληρωνόταν για να είναι αποτελεσματική. Δε θα είχε αποκτήσει τη φήμη που διέθετε, ούτε θα δεχόταν τις επισκέψεις ανδρών σαν κι εκείνους που ήταν μπροστά της τώρα, αν δεν ικανοποιούσε τους πελάτες της. Μπορεί να είχε πάρει απ' τη μητέρα της την ικανότητα να βλέπει όσα οι άλλοι δεν μπορούσαν, αλλά ο πατέρας της ήταν αυτός που την είχε αναγκάσει να εντρυφήσει στο ορατό. Στη γνώση. «Γνώρισε τον άνθρωπο», συνήθιζε να της λέει.

Και είχε γνωρίσει πολλούς. Είχε μάλιστα αγαπήσει και κάποιους –λιγοστούς–, τους είχε αγαπήσει με πάθος, κι ας είχε δει τον θάνατο γραμμένο στα πρόσωπά τους τόσο καθαρά, όσο και οι λέξεις στα λατρεμένα της βιβλία. Τους αγάπησε και τους είδε να πεθαίνουν, τους έστειλε στην αναπόφευκτη μοίρα τους, ικανοποιημένη από τη γνώση πως ούτε η ίδια ούτε οι αγαπημένοι της μπορούσαν να κάνουν διαφορετικά.

Δεν είχε ξανασυναντήσει ποτέ της άνθρωπο σαν κι αυτόν που βρισκόταν τώρα μπροστά της. Όταν είχε έρθει το περασμένο καλοκαίρι, την είχε συγκινήσει σχεδόν η ορμητικότητα και η δύναμή του – γιατί κουβαλούσε στ' αλήθεια ένα μεγάλο πεπρωμένο. Το μόνο που γύρευε να μάθει τότε ήταν πώς να εδραιώσει τη θέση του, πώς να διασφαλίσει κάτι που ήταν ακόμα εύθραυστο. Τον είχε βοηθήσει. Είχε προβλέψει την... εδραίωσή του, που θα βασιζόταν πάνω σε λίγο αίμα και πολλά χαμόγελα. Τώρα είχε επιστρέψει, κι ήταν ολοφάνερο πως ο καιρός της εδραίωσής του είχε πια παρέλθει. Ήταν πια καιρός για περιπέτεια. Όλη του η ύπαρξη φούσκωνε από λαχτάρα γι' αυτήν. Η μόνη του επιθυμία ήταν να ξαναφτιάξει τον κόσμο από την αρχή.

Κι εκείνη θα τον βοηθούσε να πετύχει τον σκοπό του. Αυτή ήταν η δουλειά της.

Όταν είχε πια ακούσει αρκετά, είχε σηκωθεί ξυπόλυτη, είχε πάει αθόρυβα ως την πόρτα, την άνοιξε, την έκλεισε ξανά κι επέστρεψε λιγότερο αθόρυβα τώρα στην προηγούμενη θέση της.

«Ναι», αποκρίθηκε στην ερώτησή του. «Η Λειλά είναι εδώ. Και την τιμά το γεγονός πως ήρθατε και πάλι σ' αυτήν».

Ο Χαμζά ξαφνιασθηκε στο άκουσμα εκείνης της φωνής. Ήταν νεανική και βαθιά, ενώ όλες οι προφήτισσες που είχε συμβουλευτεί ο ίδιος στα νιάτα του ήταν κάτι στριγκλιάρες γοιές άρπυιες, που χαιρόταν να τις πληρώνει στα γρήγορα για κανένα ερωτικό φίλτρο ή για το ωροσκόπιό του κι ύστερα να φεύγει μακριά τους. Περισσότερο, όμως, κι απ' τον τόνο της φωνής, εκείνο που τον προβληματίσε ήταν η προφορά της. Δεν έμοιαζε με καμιάς άλλης Εβραίας απ' όσες είχε ακούσει. Περισσότερο θύμιζε... Τσιγγάνα.

Οι περισσότερες μάντισσες Τσιγγάνες είναι, σκέφτηκε τελικά, ανασηκώνοντας τους ώμους. Δεν είχε ανάγκη καμιά τους. Κόντευε τα τριάντα πια και πίστευε πως η σοφία κρυβόταν μόνο στο Κοράνι και στην ίδια του τη διάνοια. Άλλοι, όμως, σαν τον άντρα δίπλα του, μπορεί μεν να ήταν εξίσου πιστοί, αλλά δεν έβλεπαν να υπάρχει κανένα χάσμα ανάμεσα στα λόγια του Προφήτη, στα όσα τους είχε διδάξει το ένστικτό τους και σ' εκείνα που τους πρόσφεραν τέτοιου είδους γυναίκες. Ο «Ερόλ» θα έπραττε σύμφωνα με την κρίση του. Ήθελε, όμως, να έχει και την επιβεβαίωση, ακόμα και προκαταβολικά, μιας αίσθησης πως η επιτυχία του δε θ' αργούσε.

Ο νεαρός άντρας έφερε το πρόσωπό του κοντά στο χώρισμα.

«Και τι μπορείς να μου πεις, Λειλά; Τι έχεις δει;»

Πρώτα σιωπή· κι ύστερα η ανάσα της που ακούστηκε σαν ψίθυρος.

«Είδα τα σανδάλια σου να σηκώνουν κουρνιαχτό στα πατώματα του παλατιού του Καίσαρα. Εάν... εάν...» Η φωνή της αργόσβησε.

«Εάν τι πράγμα;» ρώτησε κι αυτός ψιθυριστά.

«Εκεί, δίπλα σου», του αποκρίθηκε εκείνη με πιο σταθερή φωνή τώρα. «Ανοιξέ το».

Ο νεαρός άντρας άπλωσε ανυπόμονα το χέρι του σ' ένα κουτί από κεδροξύλο. Έβγαλε από μέσα του μια περγαμινή, δεμένη με μεταξωτή κορδέλα. Αφήνοντάς τη να γλιστρήσει, ξετύλιξε τον κύλιν-

δρο, κι ο Χαμζά είδε τις γραμμές και τα σύμβολα ενός ωροσκοπίου.

«Τι βλέπεις εδώ;» ρώτησε εκείνος με μιαν ανάσα.

Η φωνή ακούστηκε πιο απαλή τώρα, κάνοντας και τους δύο άντρες να σκύψουν μπροστά.

«Γεννήθηκες στον αστερισμό του Κριού, και ο Άρης, ο Άρχοντας του Πολέμου, είναι ο πλανήτης σου. Βρίσκεται κι αυτός στον ένατο οίκο σου, στο σημείο των ταξιδιών. Είναι ο χάρτης ενός πολεμιστή, γιατί θα είσαι πάντα σε πόλεμο».

Ο Χαμζά άφησε να του ξεφύγει ένα βηχαλάκι. Η έκφραση του νεαρού φανέρωνε πως δε θα ανεχόταν καμιά αμφισβήτηση. Αυτά, όμως, που είχε πει η γυναίκα σχετικά με τον φιλόδοξο σύντροφό του θα μπορούσε να τα είχε ακούσει απ' τον καθένα, σε κάθε γωνιά της Αδριανούπολης.

Η Λειλά άκουσε το βηχαλάκι, και την αμφιβολία που έκρυβε μέσα του. Εκείνος ο άλλος που συνόδευε τον πελάτη της ήταν λίγο μεγαλύτερος, λιγότερο ενθουσιώδης, ένας σκεπτικιστής. Σε άλλη περίπτωση θα έμπαινε στον πειρασμό να πιάσει κουβέντα μαζί του, να τον προκαλέσει, να δοκιμάσει τα όρια της γνώσης του και των πεποιθήσεών του. Και πριν απ' αυτό –ή μπορεί και μετά ή και κατά τη διάρκεια της συζήτησής τους– θα της άρσεσε επίσης να τον οδηγούσε στο κρεβάτι της. Μπορούσε κανείς να αποκομίσει γνώσεις για τους ανθρώπους με κάθε δυνατό τρόπο. Ίσως μάλιστα να τον επέλεγε και για τη θέση του προστάτη της, αφού σύντομα θα έχανε εκείνον που την προστάτευε τώρα.

Όχι, σκέφτηκε, αφήνοντας έναν αναστεναγμό. Γιατί, αν ο νεότερος άντρας πετύχει να εκπληρώσει τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται, θα πετύχει και τον δικό μου σκοπό μαζί. Θα ανοίξει την πόρτα σε αμύθητα πλούτη. Και, μ' αυτά, δε θα έχω ποτέ πια την ανάγκη ενός άντρα να με προστατεύει.

Άρχισε να ανασαίνει βαριά. Ρουφούσε τον αέρα μέσα της κι ύστερα τον άφηγε πάλι να βγει μ' ένα βογκητό. Κι η φωνή της, όταν ξανακούστηκε, ήταν ακόμα πιο βαθιά. Θύμιζε αντρική φωνή, και οι δυο επισκέπτες της απομακρύνθηκαν απ' το χώρισμα, ενώ τα χέρια τους κινήθηκαν μεμιάς να χουφτώσουν τα σιλέτα που θα τους χάριζαν μιαν αίσθηση ασφάλειας.

«Μάθε κι αυτό, Εκλεκτέ. Αν είναι να κάνεις αυτό που πρέπει, κάνε το μέσα σ' ετούτη τη χρονιά, διαφορετικά οι ουρανοί θα στραφούν

εναντίον σου. Σε ένα χρόνο από τώρα, την ίδια ακριβώς μέρα, στην ενδέκατη ώρα της, βάλε το δράκο να φυσήξει τη φωτιά του, βάλε τον τοξότη να πετύχει τον στόχο του με την πρώτη του βολή. Θα πάρει καιρό, κι ο Αλλάχ θα κρατάει τη ζυγαριά για να κρίνει τις πράξεις σου. Ύστερα, όταν το φεγγάρι κρύψει το μισό του πρόσωπο, κάλεσέ με, κι εγώ θα έρθω – να δω και πάλι... για χάρη σου».

Το πρόσωπο του νεαρού άντρα είχε χλομάσει στο άκουσμα της αλλαγμένης της φωνής. Τώρα, τα λόγια της έκαναν το αίμα του να κυλήσει πάλι βιάφοντάς το κόκκινο, πιο κόκκινο απ' τη γενειάδα κι απ' τα φρύδια του ακόμα.

«Αυτό θα κάνω», είπε ψιθυριστά.

Η Λειλά έγειρε πίσω στα μαξιλάρια της. Ήταν ώρα να δουλέψει για λογαριασμό της. Όταν ήταν νεότερη, δεκατεσσάρων χρονών μόλις, ο γενίτσαρος που ζούσε μαζί του, ο Αμπντουλκαρίμ, την είχε εξοικειώσει με τα μυστήρια των Μπεκτασήδων ισλαμιστών και της είχε διδάξει κάποια στοιχεία από τον μυστικισμό των Σούφι. Και, καθώς οι Μπεκτασήδες έπιναν κρασί δίχως τύψεις και οι στρατιώτες όταν μεθούσαν δεν έλεγαν για τίποτε άλλο παρά για τα πολεμικά τους κατορθώματα, είχε μάθει κάποια πράγματα για την τέχνη της πολιορκίας. Και, χάρη στο κουτσομπολιό στους στρατώνες που εξακολουθούσε να επισκέπτεται, είχε διευρύνει κι άλλο αυτές της τις γνώσεις. Όλοι τώρα μιλούσαν για την πόλη που ήταν γνωστή ως το Κόκκινο Μήλο. Κρεμόταν δελεαστικό πάνω απ' τα κεφάλια των μουσουλμάνων εδώ και χίλια ολόκληρα χρόνια. Σύμφωνα με τη σοφία των στρατώνων, το πρώτο βήμα που απαιτούνταν για να το κάνει κανείς να πέσει ήταν να το κόψει. Να του κόψει τον λαιμό. Αυτή η σοφή γνώμη έπρεπε να φτάσει και στο παλάτι. Κι εκείνη ήξερε πως η σοφία, υποστηριζόμενη και από τις προφητείες, δεν οδηγούσε απλώς σε επιβεβαίωση των ικανοτήτων της, αλλά και σε συγκεκριμένη δράση.

«Πρόσεξε», είπε απαλά. «Βλέπω ένα μαχαίρι, σαν κι αυτό που κρατάς τώρα στη χούφτα σου, ν' απλώνεται για να κόψει ένα βλαστάρι. Κόψ' το. Σφάξ' το, όπως θα έσφαζες έναν άντρα».

Ακόμα κι ο Χαμζά ένωσε την ανάσα του να πιάνεται στο άκουσμα αυτών των λόγων. Μήνες τώρα κρυφοκουβέντιαζαν το συγκεκριμένο θέμα. Αν ήταν να πέσει το Κόκκινο Μήλο, το πρώτο που έπρεπε να γίνει ήταν να πεινάσει. Να το αποκόψουν απ' τις προμήθειές του.

Είχαν συζητηθεί διάφορα σχέδια. Κι ετούτη η προφητεία ανταποκρινόταν σ' αυτά.

«Ναι!» Ο σύντροφός του δούλευε σκληρά, απεργαζόμενος αυτά ακριβώς τα σχέδια.

Τώρα πια ήταν έτοιμη. Είναι και κάτι άλλο, πέρα απ' το χρυσάφι, που πρέπει να της δώσει απόψε αυτός ο μοιραίος άνθρωπος. Τον λυτρωμό.

«Πρόσεχε, όμως! Γύρνα στο σαράι σου, αλλά μη μιλήσεις σε κανέναν άλλο πέρα απ' τον σύντροφό σου. Αν σε αναγνωρίσει κάποιος, αν σε χαιρετήσει με το όνομά σου, τα σχέδιά σου θα μαραζώσουν, σαν τους χουρμάδες στην αμμοθύελλα. Εκτός... εκτός κι αν κόψεις τον λαϊμό εκείνου που θα σε δει».

«Τι... τι εννοείς;»

Η φωνή της χαμήλωσε και πάλι:

«Αυτά είναι όλα όσα πρέπει να ξέρεις για την ώρα. Είναι αρκετά – ως την επόμενη συνάντησή μας».

Σηκώθηκε όρθια. Παρόλο που δεν μπορούσαν να τη δουν, σηκώθηκαν κι εκείνοι, σαν να το διαισθάνθηκαν. Τα πόδια τους, όμως, είχαν μουδιάσει ύστερα από τόσην ώρα που τα είχαν διπλωμένα και τώρα βρέθηκαν να παραπατάνε. Ο Χαμζά τρέκλισε, ο άντρας δίπλα του σκόνταψε και προσπάθησε να πιαστεί απ' το χώρισμα... που έπεσε προς τα μέσα.

Η Λειλά πήδηξε προς τα πίσω κι ίσα που πρόλαβε να αποφύγει το ψάθινο παραβάν που σωριάστηκε μπροστά της. Ο νεαρός άντρας ξαναβρήκε την ισορροπία του, στάθηκε όρθιος κι απόμεινε να κοιτάζει.

Όπως πριν δεν είχε μπορέσει να αποφύγει το βηχαλάκι, έτσι και τώρα ο Χαμζά δεν μπόρεσε να συγκρατήσει τη διάθεσή του να σφυριξεί. Τα πάρε-δώσε που είχε στα νιάτα του μ' εκείνες τις μαραγκιασμένες καρκαξές τον έκαναν να περιμένει πως μια τέτοια θα έβλεπε και τώρα μπροστά του – παρά τη νεανική της φωνή. Αυτή η γυναίκα, όμως, ήταν νέα. Το κορμί της ήταν όμορφο – και διαγραφόταν προκλητικό, καθώς το κάλυπταν ελάχιστα μεταξωτά. Α... το πρόσωπο, το στήθος, οι γοφοί της... Κι είχε τα μαύρα της μαλλιά λυτά, όπως κάποιες γυναίκες των Μπεκτασήδων που είχε γνωρίσει.

Ο σύντροφός του άρχισε να τραυλίζει συγγνώμες, σκύβοντας για να σηκώσει το παραβάν... Κι ύστερα έμεινε άγαλμα, βλέποντας τι

έκρυβε πίσω του. Και η δική του φωνή ακούστηκε τώρα πιο βραχνή: «Λυπάμαι. Όχι και τόσο, όμως. Γιατί ποτέ δε θα πάψω να θανάτωζω την ομορφιά. Κι εσύ είσαι... όμορφη».

Εκείνη δεν είπε λέξη, τον κοίταξε μόνο, πάνω απ' το μαντίλι που της κάλυπτε το πρόσωπο, με κάτι μάτια που του Χαμζά τού φάνηκαν σαν δυο τεράστιες σκοτεινές σπηλιές. «Λειλά» σήμαινε «έκσταση», θυμήθηκε τώρα. Της γυναίκας τής ταίριαζε πολύ το όνομά της.

Ο σύντροφός του έκανε ένα βήμα μπροστά.

«Και τώρα που σε είδα, κι εσύ είδες εμένα, ποιος ο λόγος να χωριστούμε ξανά;» Άπλωσε το χέρι του προς τη μεριά της. «Αν ήθελες να έρθεις μαζί μου, στο σαράι μου... θα είχες τις τιμές που σου ταίριαζουν. Και θα μπορούσα να σε επισκέπτομαι... συχνά. Τότε δε θα χρειαζόταν πια να έρχομαι ως τις αποβάθρες της Αδριανούπολης για τα μαντέματά σου».

Η Λειλά χαμογέλασε. Το να γίνει η ερωμένη ενός τέτοιου άντρα θα σήμαινε δύναμη... για ένα διάστημα. Μέχρι να τον γοητεύσει κάποια άλλη γυναίκα, κάποιο αγόρι ή άντρας – οι φήμες έλεγαν πως δεν έκανε διακρίσεις στα γούστα του. Και τότε θα βρισκόταν παγιδευμένη, όπως είχε ξανασυμβεί και άλλοτε στο παρελθόν, όταν είχε γίνει σκλάβα του άντρα που ευθυνόταν για τον θάνατο των γονιών της, έρμαιο στην... κάθε του ιδιοτροπία, από τα δέκα της και ως τον ξαφνικό του θάνατο δυο χρόνια αργότερα, αφού είχε φάει κάτι σύκα που είχε ετοιμάσει εκείνη ειδικά γι' αυτόν.

Δε θα ξαναγινόταν σκλάβα κανενός. Και, σ' ένα σεράι, αυτό θα ήταν: σκλάβα. Έξω, όμως, οι προφητείες της της έδιναν δύναμη. Και σε αντίθεση με όλες τις άλλες γυναίκες της Αδριανούπολης –και του κόσμου ολόκληρου– χάρη στις προφητείες της είχε τη δυνατότητα της επιλογής. Κι αν έβγαιναν αληθινά όσα είχε προβλέψει γι' αυτόν τον άντρα, τότε θα 'ταν ένας ακόμα απ' αυτούς που δε χρειαζόταν κοντά της.

Πήγε κοντά του, περπατώντας έτσι όπως ήξερε πως άρρεσε στους άντρες να τη βλέπουν να περπατάει. Στάθηκε ακριβώς κάτω απ' την κοκκινωπή λάμψη του φαναριού, που έκανε να διαγράφονται μέσα απ' τα μεταξωτά οι σκιές απ' τις μεγάλες της θηλές, και το σκοτάδι στους λαγόνες της.

«Αφέντη μου», είπε με μιαν ανάσα, «η επιθυμία σου με τιμά. Κι αν διάλεγα ποτέ να εγκαταλείψω τον θησαυρό μου, δεν υπάρχει άλ-

λος πέρα από σένα στον κόσμο τούτο που θα διάλεγα για να μου τον... πάρει», είπε τονίζοντας τα λόγια της με μια παύση. Τον είδε να ανατριχιάζει σύγκορμος και συνέχισε να μιλά, ψιθυριστά τώρα: «Αυτό, όμως, μπορούν να σ' το προσφέρουν πολλές γυναίκες. Ενώ είναι ελάχιστες εκείνες που μπορούν να σου δώσουν το δικό μου χάρισμα. Ένα χάρισμα που θα χανόταν, αν έπαιρνες...» –είπε σκύβοντας αδιόρατα προς το μέρος του– «...αυτό που κι εγώ λαχταρώ να σου δώσω». Κι έξαφνα απομακρύνθηκε. «Τι διαλέγεις, λοιπόν, αφέντη μου; Εμένα ή τις προφητείες μου;»

Ο Χαμζά την παρακολούθουσε, μαγεμένος. Ο σύντροφός του ήταν νέος κι είχε συνηθίσει να αποκτά ό,τι και όποιον επιθυμούσε. Υπήρχε, όμως, και κάτι άλλο που ήθελε πολύ και που ξεπερνούσε αυτού του είδους τους πόθους. Ο νεαρός άντρας το ήξερε καλά αυτό, κι έτσι τώρα απόστρεψε το βλέμμα.

«Χρειάζομαι τις... προφητείες σου», είπε μ' έναν αναστεναγμό. Στράφηκε ξανά προς τη μεριά της και πρόσθεσε με φωνή που ακούστηκε τώρα πιο σκληρή: «Όταν όμως εκπληρωθούν, έλα να με βρεις και θα σου δώσω ό,τι θελήσεις».

Εκείνη χαμογέλασε.

«Θα έρθω, λοιπόν, να σε βρω, όποτε προυτάξει το πεπρωμένο. Θα σου ζητήσω μια χάρη. Και θα σου δώσω κάτι σε αντάλλαγμα». Έγνεψε κατά την πόρτα. «Φύγε τώρα, αφέντη μου, και να θυμάσαι αυτό που σου είπα: αν σε αναγνωρίσει κανένας απόψε, τα όνειρά σου θα διαλυθούν. Εκτός κι αν δε ζήσει για να το πει».

Ο Χαμζά ένοιωσε προβληματισμένος. Ήταν η δεύτερη φορά που το έλεγε αυτό. Μα τώρα δεν προλάβαινε να σκεφτεί. Ο σύντροφός του του έδειξε μ' ένα νεύμα το πουγκί με τα χρυσά νομίσματα που είχε στη ζώνη του, κι ο Χαμζά το άφησε στο πάτωμα. Ύστερα ο άλλος τον έπιασε απ' το μπράτσο και διέσχισαν ξανά την αυλή για να βγουν τελικά στον δρόμο περνώντας απ' την εξώπορτα, που τους την άνοιξε μια σκιά κρυμμένη στις σκιές, για να την αμπαρώσει αμέσως πάλι σιωπηλά πίσω τους.

Στο δωμάτιο, η Λεϊλά έσκυψε και πέταξε ένα μαξιλάρι πάνω στο χρυσάφι. Έπειτα στάθηκε σιωπηλή μέχρι ν' ακούσει την εξώπορτα να κλείνει. Μόνο τότε πια είπε δυνατά:

«Έλα».

Η εσωτερική πόρτα του σπιτιού άνοιξε. Ο Ισαάκ όρμησε μέσα.

«Λοιπόν», ρώτησε αρπάζοντάς την άγρια στα χέρια του, «το έκανες; Του το ζήτησες;»

«Ναι», αποκρίθηκε εκείνη, απολαμβάνοντας σχεδόν τον πόνο στο μπράτσο της, απ' τη στιγμή που ήξερε πως ετούτη ήταν η τελευταία φορά που θα την πονούσε αυτός ο άντρας. «Έκανα όπως με προσαξες. Αρνήθηκα το χρυσάφι του και σ' αντάλλαγμα του ζήτησα να μου υποσχεθεί πως όταν πέσει η πόλη θα έχω ελεύθερη πρόσβαση στη βιβλιοθήκη που μου είπες».

«Εσύ;» γάβγισε εκείνος, ταρακουνώντας τη. «Εγώ χρειάζομαι το βιβλίο του Γκέμπερ, όχι εσύ, ηλίθια πόρνη».

Ύψωσε απειλητικά το χέρι του κι εκείνη μαζεύτηκε για να προστατευτεί – πάντα του άρεσε να τη βλέπει έτσι, ζαρωμένη απ' τον φόβο.

«Ανέφερα το όνομά σου. Σε επαινέσα ως προστάτη μου. Ίσως...» Σταμάτησε για λίγο δαγκώνοντας το κάτω χείλος της. «Ίσως, αν τον πλησίαζες, αν του έλεγες αυτό που εγώ δεν κατάφερα να του πω, έστω και τώρα...» είπε, και η φωνή της έσβησε σ' έναν ψίθυρο.

Εκείνος κοίταξε έξω, στην αυλή.

«Ανέφερες το όνομά μου; Αν του μιλήσω, δηλαδή, θα με αναγνωρίσει και θα δει το αίτημά μου ευνοϊκά;»

Εκείνη κατένευσε.

«Ω, ναι. Αλλά είναι... απασχολημένος με ένα σωρό θέματα. Μπορεί να ξεχάσει κι εμένα ακόμα». Σήκωσε το κεφάλι και τον κοίταξε. «Τρέξε στο κατόπι του. Μίλησέ του».

Ο άντρας πήγε προς την πόρτα.

«Δε θα έχει πάει μακριά. Θα τον προφτάσω».

Είχε φτάσει στη μέση της αυλής, όταν εκείνη φώναξε πίσω του:

«Και να θυμάσαι, Ισαάκ. Να τον χαιρετήσεις με κάθε τιμή, αναφέροντας τους τίτλους του. Να του απευθυνθείς με το όνομά του».

«Και βέβαια θα το κάνω», αποκρίθηκε εκείνος χωρίς να στραφεί να κοιτάξει πίσω. «Για βλάκα με περνάς;»

Τον παρακολούθουσε καθώς εκείνος πάλευε αδέξια να ξεμανταλώσει την πόρτα.

«Ακριβώς γι' αυτό σε περνάω...» ψιθύρισε χαμογελώντας.

Ο Εβραίος ήταν καλός μαζί της για ένα διάστημα, εύκολα ικανοποιούνταν στο κρεβάτι, ενώ τη δίδασκε ένα σωρό πράγματα έξω

απ' αυτό – για την Καμπάλα και κυρίως τα μυστικά της τέχνης των αλχημιστών. Είχε μάθει τα βασικά και στους δύο τομείς. Ήταν, όμως, η μεγαλύτερη λαχτάρα του, που της την εξομολογήθηκε ιδρωμένος κάποια στιγμή μετά τον έρωτα, που αποκάλυψε μπροστά της το μονοπάτι της μοίρας της.

«Είναι το πρωτότυπο κείμενο», είχε πει εκείνος αναστενάζοντας. «Με τις σημειώσεις του ίδιου του Γκέμπερ. Αιώνες παλιό, κρύβει ξεχασμένες γνώσεις που, αν τις ξανάφερνα στο φως, θα γινόμουν ο μεγαλύτερος αλχημιστής του κόσμου».

Αναστέναξε ξανά, με πόθο μεγαλύτερο απ' ό,τι είχε μπορέσει ποτέ η ίδια να του ξυπνήσει, και τότε εκείνη σκέφτηκε μεμιάς, ολοκάθαρα: πόσο πολύτιμο πρέπει να είναι αυτό το κείμενο; αυτή η αρχαία περιγραφή, που μαζεύει σκόνη ξεχασμένη σ' ένα μοναστήρι, στην πόλη που αποκαλούν το Κόκκινο Μήλο;...

Από κείνη την πρώτη αναφορά στο αρχαίο κείμενο κι έπειτα, ήταν πάντα κάπως αφηρημένη. Δε φρόντιζε να ικανοποιεί τις ανάγκες του όπως πρώτα. Κατέστρωνε με τον νου της σχέδια. Κι εκείνος είχε αρχίσει να τη χτυπάει. Την πρώτη φορά που το έκανε, σφράγισε τη μοίρα του. Τα σύκα, όμως, δεν ήταν στην εποχή τους.

Η πόρτα άνοιξε. Κι εκείνος έφυγε.

Άρχισε ν' αλλάζει σβέλτα, φορώντας αντρικά ρούχα. Κι ενόσω το έκανε, αναρωτιόταν – και τώρα πού; Είχε μπροστά της τουλάχιστον ένα χρόνο και μία μέρα. Ή ίσως θα έπρεπε να αναρωτηθεί: και τώρα ποιος; Ήξερε πως εκείνος ήταν εκεί έξω και περίμενε κρυμμένος στις σκιές. Τον είχε δει και η ίδια, στα αστέρια. Στα όνειρά της. Δύο μοιραίοι άντρες την καταδίωκαν πάντα εκεί. Ο νεαρός άντρας που είχε μόλις φύγει, οπλισμένος με την προφητεία της, ήταν ο ένας. Ο άλλος, όμως, ποιος ήταν;

Θυμήθηκε κάτι που είχαν πει οι επισκέπτες της. Για έναν άντρα, έναν Γερμανό, που ήξερε την Ελληνική Φωτιά. Αποτελούσε κίνδυνο για τα σχέδιά τους.

«Ο Γιοχάνες Γκραντ», μουρμούρισε, σκοντάφτοντας στον τραχύ ήχο του ονόματος, όπως ακριβώς είχε κάνει νωρίτερα κι ο άντρας που τον αποκαλούσαν Ερόλ.

Ύστερα χαμογέλασε. Θα έβρισκε αυτόν τον Γερμανό. Και θα τον σκότωνε. Γιατί, αν ο άντρας που είχε μόλις φύγει ήθελε μια φορά να

πέσει το Κόκκινο Μήλο, εκείνη ήθελε δέκα. Κι εκτός αυτού, ο θάνατος του Γερμανού θα της εξασφάλιζε μπόλινο χρυσάφι. Και θα το χρειαζόταν, τώρα που έχανε τον προσάτη της.

Άκουσε την πρώτη κραυγή του πρώην εραστή της. Ο Ισαάκ είχε υποδεχτεί τον πρόσφατο επισκέπτη στον οίκο του.

«Αντίο», είπε και έσκυψε να πάρει ένα σάκο από το πάτωμα.

Στάθηκαν για λίγο μπροστά στην πόρτα, αφήνοντας την ομίχλη του ποταμού να καθαρίσει τα πνευμόνια τους απ' τις βαριές μυρωδιές και τα θυμιάματα, οπότε είχαν μόλις προλάβει να κάνουν λίγα βήματα, όταν η πόρτα πίσω τους άνοιξε και πάλι κι άκουσαν μια φωνή να τους καλεί. Στράφηκαν κι είδαν έναν άντρα που ερχόταν σβέλλα προς το μέρος τους, με μεγάλες δρασκελιές.

«Αρχοντα των αρχόντων του κόσμου ετούτου», φώναξε ο άντρας – ένας Εβραίος, απ' ό,τι φανέρωνε η περιβολή του. «Σε χαιρετώ, βάλσαμο του κόσμου. Ω, εσύ που μας φέρνεις το φως». Γονάτισε μπροστά τους, ανοίγοντας διάπλατα τα χέρια του. «Ευγενικέ σουλτάνε των Ρουμ», φώναξε τώρα.

Ο Χαμιζά ένιωθε σχεδόν να λυπάται τον Εβραίο. Του αφέντη του ποτέ δεν του άρεσε όταν κάποιος τον αναγνώριζε κατά τις νυχτερινές του εξόδους. Η οργή του ξεσπούσε σαρωτική, βίαιη. Και ειδικά απόψε, που ήταν φορτωμένος με ματαιωμένους πόθους και προφητείες, αυτός που έσκυβε στο χώμα μπροστά του δεν ήταν απλώς ένας ενοχλητικός υπήκοος. Ήταν μια απειλή για τα σχέδιά του.

«Κοπρίτη!» ούρλιαξε ο σύντροφός του, κάνοντας ένα βήμα μπροστά και χτυπώντας τον άντρα στο πρόσωπο με την ανάστροφη της παλάμης του, ρίχνοντάς τον καταγής. «Κράτα τον, Χαμιζά».

Δεν υπήρχε άλλη επιλογή – ούτε χώρος για τύψεις. Ο λόγος του άντρα που υπηρετούσε ήταν διαταγή. Το είχε μάθει καλά αυτό απ' τον προηγούμενο σουλτάνο. Κι αν αυτό ίσχυε για τον ήρεμο και καλύτερο Μουράτ, τότε ίσχυε δέκα φορές παραπάνω για τον παράφορο γιο του, τον Μεχμέτ.

Καθώς ο Χαμιζά τού έπιασε τα χέρια, ο Μεχμέτ σήκωσε ψηλά το κεφάλι του άντρα τραβώντας τον απ' τα μαλλιά.

«Πώς σε λένε;» του φώναξε.

«I...I...Ισαάκ, αφέντη μου».

Ο Μεχμέτ έβγαλε τα γέλια.

«Ισαάκ;» Στράφηκε προς το μέρος του Χαμζά. «Γιος του Αβραάμ, όπως όλοι μας. Δε βλέπω, όμως, κανένα κοριάρι να κρύβεται σε τίποτα θάμνους εδώ γύρω. Οπότε δε χρειάζεται να ψάξουμε αλλού να βρούμε σφαχτάρι για τη θυσία μας».

Ένας απ' τους τίτλους του Μεχμέτ, που είχε παραλείψει ο Εβραίος, ήταν «Κάτοχος των Λαιμών των Ανδρών». Και καθώς έσφαζε ετούτον εδώ, μπροστά του, το έκανε να φαντάζει εύκολο – αν και ποτέ δεν ήταν. Ο Χαμζά κρατούσε το συστρεφόμενο σώμα όσο μακριά τού επέτρεπαν τα χέρια του, προσπαθώντας να αποφύγει τον πίδακα του αίματος που θα μπορούσε να λερώσει τον αφέντη του αλλά και τον ίδιο – και εν μέρει τα κατάφερε. Εκείνο που σκεφτόταν, όμως, καθώς η ζωή του άλλου έφευγε, ήταν πως η πρώτη προφητεία της μάντισσας είχε κιόλας βγει αληθινή. Ύστερα, καθώς ακουμπούσε το άψυχο σώμα καταγής, κατάλαβε πως δεν ήταν έτσι ακριβώς τα πράγματα.

Η γυναίκα δεν είχε προβλέψει απλώς αυτό το φονικό. Είχε διατάξει να γίνει.

Πρέπει να την προσέχω αυτή την προφήτισσα, σκέφτηκε.

Ο άλλος άντρας έσκυψε και σκούπισε τη λεπίδα του στο πανωφόρι του νεκρού.

«Ένας λαιμός που κόπηκε. Μία θυσία που έγινε», είπε ο Μεχμέτ, χαμογελώντας. «Και τώρα, Χαμζά, πάμε να κόψουμε τον λαιμό μιας πόλης. Πάμε για την Κωνσταντινούπολη».

Προσευχές

*Γένοβα, Ιταλία
2 Νοεμβρίου 1452*

ΗΤΑΝ ΔΥΣΚΟΛΟ ΝΑ ΒΡΕΙ κανείς τον Θεό στη Γένοβα.

Τουλάχιστον για κείνη είχε γίνει πια δύσκολο. Η Σοφία ήταν σίγουρη πως οι Γενοβέζοι τα κατάφεραν. Θα πρέπει να ήταν δικό της το λάθος. Δική της η αδυναμία.

Ο μάστορας που είχε ζωγραφίσει τις εικόνες στην ξύλινη Αγία της Τράπεζα δεν ήταν αδύναμος. Η πίστη του ήταν ολοφάνερη στις εκθαμβωτικές πινελιές του, καθώς και στα πρόσωπα που απεικόνιζαν – την Παναγία και το Βρέφος. Και από τις δύο πλευρές άγιοι, που δοξολογούσαν το ιερό ζεύγος. Πάντα την ενέπνεαν οι εικόνες, τη βοηθούσαν να εστιάζει, να επικοινωνεί με το Θείο. Τώρα, όμως, γονάτισε μπροστά τους μουρμουρίζοντας λόγια, εισπνέοντας λιβά-νι, αναζητώντας επαφή, νιώθοντας... το κενό. Γιατί εξακολουθούσε ν' ακούει το γέλιο του γιου της, το κλάμα της κόρης της. Απέστρεψε το βλέμμα από τον Θεό κοιτώντας κατά την πόρτα – και τότε θυμήθηκε πως τα παιδιά της δεν ήταν εκεί. Είχε περάσει πια μισός χρόνος από τότε που ο άντρας της την είχε πάρει μακριά απ' την Κωνσταντινούπολη. Μισός χρόνος – κι εκείνα μεγάλωναν και άλλαζαν μακριά απ' το δικό της βλέμμα.

Ο άντρας της. Η Σοφία τον άκουσε να πηγαиноέρχεται στο διπλανό δωμάτιο, έχοντας ξυπνήσει επιτέλους. Είχε γυρίσει χαράματα κι είχε σωριαστεί, βαρύν απ' το κρασί, πλάι της στο κρεβάτι. Σκέφτηκε να φύγει μακριά του, να προσπαθήσει να προσευχηθεί, αλλά εκείνος την τράβηξε ξανά στον κρεβάτι και την έκανε δική του – πράγμα που είχε μήνες να συμβεί. Την πήρε βιαστικά, δίχως να νοιαστεί καθόλου για κείνη. Έπειτα βυθίστηκε κατευθείαν στον ύπνο κι εκεί-

νη είχε καταφέρει να ελευθερωθεί απ' το βάρος του κορμιού του, να πάει στο παρεκκλήσι του σπιτιού τους, να γονατίσει και να αναζητήσει τον Κύριο. Δεν Τον βρήκε, όμως.

Τουλάχιστον όχι ακόμα. Ίσως να την είχε καταλάβει κάποιος δαίμονας. Υπήρχε κάποιος –ο Δαίμων της Μεσημβρίας– που μπορούσε να προκαλέσει αυτή την αίσθηση της νωθής απελπισίας. Έψαξε κάτω απ' τα ρούχα της και έβγαλε έξω το εγκόλπιο της. Ήταν ένα φυλαχτό που της είχε δώσει η μητέρα της, μια εικόνα του Αγίου Δημητρίου, χαραγμένη σε λαζουρίτη. Ακουμπώντας το στο μέτωπό της, έκλεισε τα μάτια και προσπάθησε να προσευχηθεί.

«Παρακαλός τον Θεό να αποκτήσουμε άλλο ένα παιδί μετά από αυτό το ξευγάρωμα;»

Η φωνή του Θέωνα την έκανε να ανατηδύσει. Δεν είχε ακούσει την πόρτα να ανοίγει. Εκείνος στεκόταν στο κατώφλι, μισοντυμένος ήδη, με τα εσώρουχα και τις κάλτσες του. Η Σοφία σηκώθηκε, αφήνοντας το φυλαχτό να πέσει ξανά στο στήθος της.

«Θα σου φέρω κάτι να φας», του είπε, πηγαίνοντας προς τα ράφια όπου φυλούσαν τα τρόφιμα.

«Δε θέλω τίποτα. Λίγο νερό μόνο. Πρέπει να φύγω πάλι.»

«Θα σου φέρω νερό, τότε», είπε εκείνη. Ήταν στο μπαλκόνι της κρεβατοκάμαρας. Στο σπίτι της θα ακούσε ένα της νεύμα για να τρέξουν τρεις υπηρέτριες να εκτελέσουν το πρόσταγμά της. Εδώ, ερχόταν ένα σκυθρωπό κορίτσι, αργά μες στη μέρα, για να μαγειρεύει και να καθαρίζει. Η Σοφία έκανε να τον προσπεράσει, καθώς μιλούσε, αλλά εκείνος την έπιασε απ' το μπράτσο, εμποδίζοντάς την.

«Δε μου απάντησες», της είπε.

Τι την είχε ρωτήσει, αλήθεια; Ο Δαίμων της Μεσημβρίας την κρατούσε ακόμα δεμένη κάτω απ' τον ζυγό του. Α, ναι, κάτι σχετικό με ένα ακόμα παιδί.

«Αν είναι το θέλημα του Θεού», αποκρίθηκε τελικά, προσπαθώντας και πάλι να τον προσπεράσει.

Εκείνος δεν την άφησε.

«Δεν έχει κι ο άνθρωπος κάποια σχέση με το όλο θέμα;» τη ρώτησε, σφίγγοντάς την ακόμα πιο δυνατά. «Τι λες; Να φυτέψουμε κι άλλους σπόρους και να περιμένουμε να δούμε τι θα γίνει;»

Ποτέ της δεν ήταν καλή στο να κρύβει τα συναισθήματά της. Εκεί-

νος θα πρέπει να διέκρινε την έκφραση της αποστροφής στο πρόσωπό της, γιατί τελικά την άφησε, χαμογελώντας.

Βύθισε την κουτάλα στο μεγάλο αγγείο και γέμισε με το πάσο της μια κανάτα. Έπρεπε να σκεφτεί. Γιατί αυτή η συζήτηση για τα παιδιά; Στο κάτω κάτω, σπάνια την άγγιζε πια. Ήξερε πως είχε άλλες γυναίκες. Και δεν την ένοιαζε. Τι την ήθελε εκείνη;

Κρέμασε ξανά την κουτάλα στο καρφί της. Θα μπορούσε να προσλάβει μια πόρνη για να του φέρνει νερό και να ικανοποιεί όλες του τις ανάγκες. Εκείνη είχε επιτελέσει τον ασήμαντο σκοπό για τον οποίο την είχε φέρει στη Γένοβα ήδη από την πρώτη εβδομάδα, οπότε ίσως... ίσως να μπορούσε να την αφήσει να γυρίσει στην πατρίδα. Εκεί όπου την περίμεναν η πόλη, τα παιδιά της και ο Θεός – ή τουλάχιστον έτσι ήθελε να ελπίζει.

Εκείνος στεκόταν μπροστά στον παλιό καθρέφτη και περιποιούνταν το γένι του μ' ένα ξυράφι. Η Σοφία ακούμπησε την κανάτα δίπλα του κι ύστερα πήγε στον φωριαμό για να του φέρει τον χιτώννα και το πανωφόρι του. Αφού τα ακούμπησε προσεκτικά πάνω στο μπράτσο μιας πολυθρόνας, ίσιωσε το παράστημά της και τον κοίταξε.

«Θέωνα... Άντρα μου».

Εκείνος την κοίταξε λοξά μέσα απ' τον καθρέφτη.

«Σοφία. Γυναίκα μου», αποκρίθηκε, χαμογελώντας αδιόρατα με το τυπικό της προσφώνησης.

Η Σοφία έσφιξε τα χέρια της μπροστά στην ποδιά της, και μετά τα άφησε πάλι χαλαρά.

«Θα ήθελα να μάθω... να σε ρωτήσω...»

«Τι πράγμα;»

«Θα ήθελα να σε ρωτήσω αν μπορώ να επιστρέψω στην πατρίδα πριν από σένα».

Το χέρι του με το ξυράφι έμεινε μια στιγμή ακίνητο – η λεπίδα να ακουμπάει στον λαιμό του.

«Να επιστρέψεις στην πατρίδα; Τη στιγμή που η αποστολή μου εδώ δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί;»

Η Σοφία ξεροκατάπιε.

«Δε βλέπω... δεν είμαι σίγουρη για ποιο λόγο πρέπει να μένω εδώ. Δε δείχνεις να με χρειάζεσαι και τόσο.»

«Να σε χρειάζομαι; Μα, κάθε άντρας δε χρειάζεται πάντα στο

πλευρό του την αγαπημένη του γυναίκα;» Η φωνή του ακούστηκε εντελώς επίπεδη, πράγμα που έκανε τον τόνο του να φαντάζει ακόμα πιο περιπαικτικός.

Εκείνη πήρε μια ανάσα και συνέχισε απαλά:

«Είπες ότι η παρουσία μου εδώ θα βοηθούσε να πετύχεις τον σκοπό που επιδιώκεις. Πως θα ξυπνούσε τον ιπποτισμό των Γενοβέζων, κάνοντάς τους να σκεφτούν τη μοίρα που περιμένει τις γυναίκες της Κωνσταντινούπολης αν δεν αποφασίσουν να δράσουν».

Εκείνος συνέχισε να ξυρίζεται.

«Νομίζω πως η εμφάνισή σου στη γιορτή της υποδοχής μας το πέτυχε αυτό. Για ένα λεπτό περίπου. Κι αμέσως μετά το μόνο που πρόσεχαν αυτοί οι Ιταλοί είναι οι χυμώδεις καμπύλες σου. Και σίγουρα βρέθηκαν να ζηλεύουν τους Τούρκους για την ενδεχόμενη τύχη τους». Γέλασε. «Κι αφού ξεμπερδεψαν με τα ιπποτικά τους συναισθήματα και με τη λαγνεία, στράφηκαν και πάλι στο μόνο πράγμα που στ' αλήθεια τούς ενδιαφέρει. Το κέρδος».

Η επιπολαιότητά του δεν την ξάφνιαζε πια, δεν την τάραξε – κι ως αναφερόταν τόσο ανάλαφρα στον πιθανό βιασμό της γυναίκας του από τους άπιστους. Είχε, όμως, μεγαλύτερες προσδοκίες από τους άντρες της Γένοβας.

«Δεν τους νοιάζει το θέλημα του Θεού;»

«Το θέλημα του Θεού; Νομίζω πως δεν κατέχει και καμιά περίοπτη θέση στη λίστα των προτεραιοτήτων τους».

Ίσως να έφταιγαν οι δικές της αμφιβολίες όταν στεκόταν μπροστά από την Αγία Τράπεζα. Ή ίσως πάλι να αναδεύτηκε στις φλέβες της το αίμα των ευγενών γονιών της. Γιατί ένιωσε να την τυλίγει το πρώτο κύμα οργής μετά από πολύ καιρό.

«Εντούτοις, κι εσύ περνάς κάμποσο απ' τον δικό σου χρόνο συζητώντας πώς θα μπορούσαμε να πουλήσουμε την πίστη μας στον Θεό για λίγο ρωμαϊκό χρυσάφι – σωστά δεν τα λέω, σύζυγέ μου;»

Στράφηκε και την κοίταξε.

«Μπα, μπα», είπε απαλά. «Νομίζω πως αυτή είναι η πρώτη φορά που διακρίνω κάποιο πάθος απ' την πλευρά σου εδώ και πάρα πολύ καιρό. Σίγουρα, πάντως, δεν είδα ίχνος του σήμερα το πρωί». Έγνεψε με το ξυράφι του προς το άλλο δωμάτιο, και ύστερα στράφηκε ξανά προς τον καθρέφτη και συνέχισε τον καλλωπισμό του. «Πιστεύεις λοι-

πόν κι εσύ τα ίδια με τον εξάδελφό σου, τον Λουκά Νοταρά; Θα προτιμούσες να δεις σαρίκια στην Αγία Σοφία, παρά την παπική τιάρα;»

Η οργή της ξεθύμανε τόσο γρήγορα όσο είχε ξυπνήσει. Παρόλο που η ίδια είχε πάρει την εκπαίδευση που άρμοζε σε όλες τις γυναίκες ευγενικής γενιάς –ήξερε να γράφει και να διαβάζει καλά–, ο άντρας της είχε αρχίσει να εκπαιδεύεται σχεδόν αμέσως με το που γεννήθηκε. Χρόνια μελέτης υπό την επίβλεψη αυστηρών δασκάλων, το πανεπιστήμιο και κάμποσες διπλωματικές αποστολές είχαν ακονίσει το μυαλό του κόνοντάς το πολύ πιο κοφτερό απ' το ξυράφι που κρατούσε τώρα. Δεν είχε νόημα να διαφωνήσει μαζί του. Κι εκτός αυτού, δεν πίστευε –όπως πολλοί άλλοι– ότι το να γίνουν κάποιες υπαναχωρήσεις όσον αφορούσε το δόγμα της Ορθόδοξης πίστης και να επανενωθούν οι Εκκλησίες Δύσης και Ανατολής αποτελούσε αμαρτημα. Πίστευε ακόμα πως ο Θεός μπορούσε να σώσει την πόλη της – σ' Αυτόν στηρίζε τις ελπίδες της. Σε αντίθεση με πολλούς συμπολίτες της, όμως, ήξερε πως ο Θεός χρειάζοταν και τη βοήθεια των ανθρώπων. Ανθρώπων οπλισμένων, ανδρών με κανόνια και τόξα.

«Το ξέρεις πως δεν είναι έτσι. Το μόνο που...» –βιαζόταν να προλάβει να μιλήσει πριν τη διακόψει, γιατί ήξερε πως αν του έδινε την ευκαιρία θα τη χρησιμοποιούσε σαν ακονόπετρα για τα επιχειρήματα που θα παρέτασσε στις αντιπαραθέσεις της ημέρας– «...το μόνο που σου ζητώ είναι να σκεφτείς το ενδεχόμενο να με αφήσεις να επιστρέψω. Τα παιδιά μας με χρειάζονται. Και πιστεύω πως και για την πόλη μας θα είμαι πιο χρήσιμη αν βρίσκομαι εκεί και όχι εδώ. Όπως είπες κι εσύ, έχω ήδη εκπληρώσει τον... ταπεινό σκοπό μου».

Και, λέγοντάς τα αυτά, χαμήλωσε το βλέμμα.

«Λοιπόν», είπε εκείνος σκεφτικός, κοιτώντας κάπου πάνω απ' την ίδια. «Πρέπει όντως να στείλω κάποια μηνύματα στο Συμβούλιο. Οι συζητήσεις μου εδώ έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί και σύντομα θα πρέπει να πάω κι εγώ στη Ρώμη και να συναντήσω το κύριο σώμα των αντιπροσώπων». Στάθηκε για λίγο μελετώντας τη με το βλέμμα, κι ύστερα στράφηκε ξανά στον καθρέφτη του. «Θα το σκεφτώ».

Εκείνη έκανε να πάει προς την κρεβατοκάμαρα, μη θέλοντας να τον αφήσει να διαβάσει την ελπίδα στο πρόσωπό της, που ήταν σαν ανοιχτό βιβλίο. Μα η φωνή του τη σταμάτησε:

«Μπορείς, όμως, κι εσύ να κάνεις κάτι για μένα».

Δε στράφηκε προς το μέρος του.

«Φυσικά. Τι θα ήθελες;»

«Αυτό το εγκόλπιο που φοράς. Δώσ' το μου».

Η Σοφία χαμήλωσε το βλέμμα. Ανόητη καθώς ήταν, δεν είχε κρύψει το φυλαχτό κάτω απ' τα ρούχα της.

«Με προστατεύει και... είναι δώρο από τη μητέρα μου».

«Ο Θεός είναι αυτός που μας προστατεύει – ή τουλάχιστον έτσι μου λες όλη την ώρα, γυναίκα μου. Η μητέρα σου –αιωνία της η μνήμη– έχει πεθάνει. Και τα χρήματα που μου άφησαν οι αντιπρόσωποι κοντεύουν να τελειώσουν. Χρειάζομαι τα μέσα για να δωροδοκήσω έναν ακόμα από τους κατώτερους αξιωματικούς εδώ πέρα. Κι εσύ τα έχεις, τυλιγμένα γύρω απ' τον λαιμό σου, με τη μορφή χρυσού και λαζουρίτη». Της αντιγύρισε τη ματιά που του έριξε μέσα απ' τον καθρέφτη. «Κι ό,τι απομείνει ίσως αρκεί για να καλύψει τα έξοδα της επιστροφής σου στην πατρίδα».

Η Σοφία ήξερε ότι μπορούσε απλώς να της το πάρει. Δε θα του αντιστεκόταν, όπως δεν του είχε αντισταθεί κι εκείνο το πρωί. Ήξερε, όμως, επίσης ότι τη χρησιμοποιούσε σαν ακονόπετρα. Θα περνούσε όλη του τη μέρα προσπαθώντας να πείσει τους άλλους σε διάφορες συζητήσεις. Μπορούσε, λοιπόν, να ξεκινήσει με την ίδια.

Σήκωσε τη χρυσή αλυσίδα περνώντας την απ' τον λαιμό της, φίλησε μια φορά το φυλαχτό και το ακούμπησε στο τραπέζι. Ύστερα συνέχισε προς την κρεβατοκάμαρα, κλείνοντας την πόρτα, ενώ εκείνος πίσω της γελούσε σιγανά.

Ο Θέωνας πέρασε τη σιδερένια καγκελόπορτα και βγήκε στον δρόμο. Πίσω απ' την είσοδο εμφανίστηκαν οι σωματοφύλακές του, αλλά δεν τους έδωσε καμία σημασία. Θα τον ακολουθούσαν. Και θα τον υπερασπιζόνταν, αν οι συνθήκες στρέφονταν εναντίον του. Μα, πέρα απ' αυτήν τους τη λειτουργία, δεν υπήρχαν. Κι εκείνος ήθελε να μείνει για λίγο πίσω στο σπίτι που είχε μόλις αφήσει, κι ας περπατούσε τώρα μακριά του.

Παρατήρησε την αίσθηση του θριάμβου που τον κατέκλυζε και απόρησε. Τόσο μικρές νίκες, που μόλις και μετά βίας άξιζαν τον κόπο, ενάντια σ' έναν αντίπαλο που σχεδόν δεν αντιστεκόταν. Της είχε δώ-

σει αυτό που του ζήτησε, τη στιγμή που σχεδίαζε να τη στείλει πίσω έτσι κι αλλιώς. Σε αντάλλαγμα, είχε πάρει κάτι που εκείνη αγαπούσε και που ο ίδιος δεν το χρειαζόταν και ιδιαίτερα. Την είχε κάνει δική του, αν και στην ουσία είχε νιώσει τόσο λίγη απόλαυση όσο και η ίδια. Το θέμα, όμως, εδώ –θύμισε στον εαυτό του– δεν ήταν η απόλαυση. Μπορούσε να τη βρει και αλλού – άλλωστε, αυτός ήταν και ένας από τους λόγους που ήθελε να τη στείλει μακριά, έτσι ώστε να μπορεί να ικανοποιείται δίχως το παραμικρό εμπόδιο που θα μπορούσε να του προβάλει η Σοφία. Ούτε η ελπίδα να αποκτήσουν κι άλλο παιδί ήταν το θέμα – τα δύο σχεδόν άγνωστά του παιδιά πίσω στην Κωνσταντινούπολη αποτελούσαν αρεκτή απόδειξη για την ικανότητά του στα μάτια του κόσμου.

Τι ήταν λοιπόν αυτό, αναρωτήθηκε, που τον είχε κάνει κάποτε να παλέψει τόσο για να το κατακτήσει; Η ομορφιά της; Σίγουρα δεν ήταν απαθής απέναντί της, αλλά δεν αποτελούσε και το βασικό του κίνητρο. Το γεγονός πως έμοιαζε σαν να κατείχε κάποιο μυστικό; Ε, στο κάτω κάτω, όλοι οι άνθρωποι ήταν κλειδαριές, κι εκείνος χαιρόταν να ψάχνει το κλειδί τους. Είχε απογοητευτεί διαπιστώνοντας πως το δικό της δεν ήταν τίποτα παραπάνω από την άμετρη ικανότητά της να αγαπάει – τον Θεό, την πόλη, τα παιδιά της... ακόμα και τον ίδιο, αν είχε επιλέξει να αποδεχτεί αυτή της την αγάπη. Δεν το έκανε, όμως. Η αγάπη κάνει τον άνθρωπο μαλακό, δεν οξύνει το πνεύμα του. Το είχε παρατηρήσει, και ο ίδιος πολύ απέιχε από τέτοια συναισθήματα και κινδύνους.

Στρίβοντας στην Πιάτσα ντε Φεράρι, με τον πιο μεγαλόσωμο απ' τους σωματοφύλακές του να του ανοίγει δρόμο μέσα απ' το πλήθος που την κατέκλυζε μεσημεριάτικα, συνειδητοποίησε ποιος ήταν αυτός ο μικρός θρίαμβος. Τον άκουσε σαν αμυδρό απόηχο ενός μεγαλύτερου θριάμβου.

Δεν είχε κατακτήσει τη Σοφία. Είχε κατακτήσει τον αδερφό του. Είχε κατακτήσει την αγάπη τους – την είχε παρατηρήσει, την είχε κάνει δική του, την είχε θέσει σε δοκιμασία. Κι αυτός ήταν ο πρώτος αληθινός του θρίαμβος σε μια μάχη που είχε ξεκινήσει απ' την κούνια. Απ' τη μήτρα, αναμφίβολα. Προηγούνταν του αδερφού του κατά μία ανάσα, και αυτό ήταν και το μόνο στο οποίο τον είχε ξεπεράσει ποτέ. Ο Γρηγόριος ήταν πάντα ταχύτερος, δυνατότερος, εξίσου ικανός στη ρητορική τέχνη κι ακόμα πιο ικανός στα όπλα. Ποιος είχε νι-

κήσει, όμως, στο τέλος; Ποιος είχε πάρει για γυναίκα του το κορίτσι που μαζί του είχαν μεγαλώσει; Και πού ήταν τώρα ο Γρηγόριος; Νεκρός, κατά πάσα πιθανότητα. Παραμορφωμένος, σίγουρα, μ' εκείνη την ομορφιά που οφειλόταν στη μητέρα τους, και που είχε εκδηλωθεί στο ένα μόνο από τα δίδυμα, κατεστραμμένη. Η εξυπνάδα είχε νικήσει την ομορφιά. Ο ένας αδερφός τον άλλο.

Ο Θέων γέλασε πνιχτά, ξαφνιασμένος που αυτή η παλιά του νίκη τού χάριζε ακόμα τέτοια ευχαρίστηση. Πολύ, μα πολύ μεγαλύτερη από κείνη που του είχαν χαρίσει οι καρποί της το ίδιο εκείνο πρωί.

Είχαν φτάσει στην είσοδο του παλατιού του Δόγη. Ο Πιερό ανακοίνωσε την άφιξη του στον φρουρό της εισόδου. Μεσ στην οχλοβοή του πλήθους των ανθρώπων που ζητούσαν ακρόαση, ο Θέων άκουσε τον άλλο του υπηρέτη, τον Κασίν, να τσακώνεται με κάποιον. Στράφηκε και είδε πως ο άνθρωπός του είχε το χέρι του ακουμπισμένο στο στήθος ενός μεγαλόσωμου Τούρκου, που με τα χέρια απλωμένα κρατούσε ανοιχτό το πανωφόρι του δείχνοντας πως ήταν άοπλος, ενώ τα σκούρα καστανά του μάτια συναντούσαν το βλέμμα του Θέωνα.

«Άφησέ τον να έρθει», φώναξε ο Θέων, και ο Κασίν έκανε ένα βήμα πίσω, επιτρέποντας στον Τούρκο να έρθει πιο κοντά, αλλά όχι και δίπλα του.

«Ειρήνη σ' εσένα», είπε ο Τούρκος.

«Και σ' εσένα και σ' όλη σου την οικογένεια, φίλε μου», αποκρίθηκε ο Θέων, με τα οσμανλίδικα που του έβγαιναν τόσο εύκολα όσο ρέει συνήθως μια δεύτερη μητρική γλώσσα. «Τι επιθυμείς;»

«Το μόνο που θέλω, αξιότιμε άρχοντα, είναι να σε ενημερώσω πως ο αφέντης μου, ο Χαμζά Μπέι, ζητάει να τον συναντήσεις απόψε».

Ο Θέων τον είχε ακουστά τον Χαμζά, έναν άντρα με αυξανόμενη δύναμη στην Αυλή του νέου σουλτάνου. Ξαφνιάστηκε ακούγοντας πως ήταν στη Γένοβα, αλλά φρόντισε η έκπληξή του να μη φανεί στο πρόσωπό του.

«Πού και πότε;»

«Την ενάτη ώρα της εσπέρας, σεβαστέ μου άρχοντα. Ο αφέντης μου έχει κλείσει ένα δωμάτιο γι' αυτόν τον σκοπό πάνω από την ταβέρνα “Ο Μπλε Κάπρος”».

«Το ξέρω το μαγαζί. Πες στον αφέντη σου ότι θα είναι τιμή μου να τον συναντήσω εκεί».

Ο αγγελιαφόρος κατένευσε, υποκλίθηκε και έφυγε.

Ένας Τούρκος θέλει να με συναντήσει σε μια ταβέρνα, σκέφτηκε ο Θέων. Λες ο επίσκοπος που ετοιμάζομαι να δωροδοκήσω να με πάει σε κανένα πορνείο;

Άφησε να του ξεφύγει άλλο ένα πνιχτό γέλακι. Μετά από κάμποσες εβδομάδες, τώρα πια ήξερε, σχεδόν με κάθε λεπτομέρεια, τι παραχωρήσεις θα απαιτούσαν οι Γενοβέζοι προκειμένου να τους προσφέρουν βοήθεια. Θα ήταν πολύ ενδιαφέρον ν' ακούσει μετά απ' όλα αυτά τι είχε να του προσφέρει ο Τούρκος.

Κωνσταντινούπολη

Για χίλια χρόνια, η υπέρλαμπρη Πόλη ήταν η καρδιά της αχανούς Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι Έλληνες τη λάτρευαν, οι Τούρκοι την εποφθαλμιούσαν.

1453

Η αυτοκρατορία έχει συρρικνωθεί πλέον εντός των ορίων των κάποτε μεγαλοπρεπών τειχών της. Κι όμως, για έναν άντρα η Κωνσταντινούπολη είναι το εφιαλτήριο προς την αιώνια δόξα. Ο Μεχμέτ, ο Μωάμεθ Β΄, μόλις είκοσι ετών όταν ανακηρύσσεται σουλτάνος, φέρνει μια στρατιά εκατό χιλιάδων πολεμιστών, υπερτερώντας των αμυνομένων κατά δέκα προς έναν, καθώς και την πιο θανατηφόρα απειλή που έχει δει ποτέ η Κωνσταντινούπολη: το μεγαλύτερο κανόνι στον κόσμο.

Η ψυχή της Πόλης, όμως, δε βρίσκεται στις πέτρες και στα χαλάσματα – η μοίρα της είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με αυτή των κατοίκων της. Όπως του Γρηγόριου του «Ρινότμητου», μισθοφόρου και εξόριστου, που επιστρέφει στο μιστό μέρος όπου γεννήθηκε, για να το υπερασπιστεί με γενναιότητα και αυτοθυσία. Όπως επίσης του Θέωνα, δίδυμου αδερφού του... και προδότη. Και της Σοφίας, μήλον της Έριδος ανάμεσα στους διδύμους, που πια είναι αναγκασμένη να επιλέξει έναν από τους δύο. Αλλά και της μάντισσας και πολεμίστριας Λειλά, που αναζητά το δικό της πεπρωμένο μέσα στις φλόγες – και μες στις σελίδες ενός σπάνιου αλχημιστικού βιβλίου.

*Το χρονικό της Άλωσης της Πόλης ζωντανεύει
με αριστοτεχνικό τρόπο μέσα από τις σελίδες αυτού
του βιβλίου και διατηρεί άσβεστο τον θρύλο της Βασιλεύουσας.*

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 13582

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η